

LATVIJAS SPORTA PEDAGOĢIJAS AKADĒMIJA

Antra GULBE

**OLIMPISKĀS IZGLĪTĪBAS INOVATĪVS APGUVES
MODELIS SPORTA PEDAGOGU PROFESIONĀLĀS
KOMPETENCES PILNVEIDEI**

Promocijas darba kopsavilkums

Pedagoģijas doktora grāda iegūšanai sporta zinātnes nozarē
sporta pedagoģijas apakšnozarē

Rīga, 2010

Promocijas darbs tika izstrādāts Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijā no 2003.gada līdz 2010.gadam.

Darba vadītājs:

Dr.paed.,prof. **Rasma Jansone**

Konsultante:

Dr.paed.,doc. **Andra Fernāte**

Doktora disertācija tiks aizstāvēta LSPA Promocijas padomē.

Promocijas padomes priekšsēdētājs :

Dr.paed.,prof. **Uldis Grāvītis**

Promocijas padomes komisijas locekļi :

Dr.paed.,prof. **Agita Ābele**

Dr.paed.,prof. **Juris Grants**

Ph.D.asoc.prof. **Aija Kļaviņa**

Dr.h.paed.,prof. **Jānis Lanka**

Dr.med.prof. **Viesturs Lāriņš**

Dr.med.prof. **Inese Pontaga**

Dr.paed.,prof. **Andris Rudzītis**

Promocijas padomes zinātniskā sekretāre :

Dr.paed., doc. **Irēna Dravniece**

Promocijas darba recenzenti :

Dr. h.paed. prof. **Povilas Petras Karoblis**(Vilnius Pedagogical University)

Dr.paed., asoc.prof. **Jānis Melbārdis** (Latvijas Universitāte)

Dr.paed., prof. **Andris Rudzītis** (Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija)

Disertācijas aizstāvēšanas notiks 2010. gada 29. jūnijā plkst.11.00

LSPA, 205.auditorijā (Rīgā, Brīvības gatvē 333).

Ar disertāciju un kopsavilkumu iespējams iepazīties LSPA bibliotēkā.

Promocijas darba vispārīgs raksturojums

Izglītības pamatuzdevums ir brīvas un drošas personības veidošanās, sabiedrības un katra atbildīga attieksme pret sevi, līdzcilvēkiem, valsti un augstākajām cilvēciskajām un morālajām vērtībām. Izglītības pamatuzdevuma realizēšanā mācību procesam visās izglītības pakāpēs jābūt tādām, lai saistītu mācības ar dzīvi, integrējot mācību priekšmetus dzīvei nepieciešamo prasmju pilnveidei.

Izglītības attīstības koncepcijā 2006.-2010.gadam ir definēts izglītības mērķis, kura pamatā ir „(..)radīt ikvienam cilvēkam iespējas veidoties par garīgi un fiziski attīstītu, brīvu un atbildīgu radošu personību”.

Radoša personība ir viens no mūsdienu izglītības pamatmērķiem, savukārt viens no pamatizglītības uzdevumiem ir nodrošināt apstākļus un dot iespēju katram izglītojamam uzkrāt radošas darbības pieredzi. Radošums ir nepieciešams gan satura atlasē un piedāvājumā, gan piemērotas metodoloģijas izveidē un tās aprobācijā praksē, labvēlīgas pedagoģiskās vides nodrošinājumā. Radošums ir visas sabiedrības izglītošanās pamatvērtība.

Izglītības sistēmas pārmaiņas skar ne tikai Latviju. Pasaules valstīs izglītība tiek uzskatīta par galveno līdzekli jauniešu sagatavošanai dzīvei, lai prastu uzņemt atbildību, izprastu daudz kultūru vidi un dzīvi un komunikāciju tajā, mērķtiecīgi prognozētu savu darbību un karjeru ekonomiski neatkarīgai un kvalitatīvai dzīvei.

Šodienas skolēniem jāapgūst zināšanas, attieksmes un prasmes, jāiegūst gatavība dzīves darbībai, kāda nepieciešama 21.gadsimta cilvēkam. Gatavības komponenti ir patstāvība, atbildība, darbības un sociālā pieredze.

Olimpiskās izglītības mērķis ir veidot harmoniski attīstītu personību, sekmēt tādas sabiedrības veidošanos, kura rūpējās, nodrošina un aizsargā personības cieņu. Olimpiskā izglītība ir izglītojošu pasākumu kopums, kura iepazīstina cilvēkus ar olimpisma idejām un pamatvērtībām un dod iespēju personības garīgai un fiziskai pilnveidei.

Šobrīd pasaulē daudzas organizācijas nodarbojas ar olimpisko ideju attīstīšanu, izplatīšanu un izskaidrošanu. Daudzu valstu skolās jau vairākus gadus tiek īstenota olimpiskās izglītības programma, kura tiek patstāvīgi pilnveidota. Olimpiskās izglītības programma, kā norāda vairāki autori (*Buller J., Coffmann J., Hsu L., Pyun D. Y., Shakhverdieva S., Stauffer P., Georgiadis K.*) tiek realizēta un pierādījusi savu nepieciešamību daudzās pasaules valstīs- Kanādā, Krievijā, ASV, Grieķijā, Austrālijā, Francijā, Spānijā, Norvēģijā.

Problēma ir iesaistīt sabiedrību, it īpaši jaunatni olimpiskajā kustībā, jo tai trūkst pietiekošas informācijas un motivācijas. Tas rada nepieciešamību informēt un skaidrot izglītot jaunatnei olimpismu un olimpiskās kustības idejas. Bērnu un

jauniešu izglītojošā un audzinošā jāveido tāda stimulu sistēma, kura radītu jauniešos interesi par ideāliem un vērtībām, kam viņi vēlētos līdzināties. Tādejādi olimpiskā izglītība sekmē olimpisma ideju izziņāšanu, audzina godīgu un cienīgu uzvedību ikdienā visās dzīves jomās.

Olimpisko principu, ideālu un olimpiskās kustības mērķu popularizēšana notiek vairākos virzienos -sportistu, žurnālistu, līdzjutēju, studentu, skolēnu vidū, ar mērķi, iesaistīt vairāk cilvēku olimpiskajā kustībā, jo sabiedrībai, it īpaši jaunatnei, ne vienmēr ir pietiekama informācija un resursi fiziskajām aktivitātēm.

Pasaulē olimpiskās izglītības programmu mērķauditorija ir bērni un jaunieši. Pieredze rāda, ka, realizējot olimpisko izglītību, tiek sasniegts pozitīvs rezultāts. Katram bērnam, neatkarīgi no etniskās piederības un dzimuma, patīk sports, spēles un sacensības. Ar sporta aktivitātēm bērniem var iemācīt tādas vērtības kā godīgas spēles koncepciju, sportista cienīgu uzvedību, cieņu un savstarpēju sapratni.

Zinātniskā problēma :

Šobrīd pastāvošās olimpiskās izglītības teorijas īstenošanā praktiskais un teorētiskais izziņas process nav līdzsvarā, pārsvarā tiek apgūtas teorētiskās zināšanas, neveidojot aktīvas darbības prasmes un iemaņas. Lai jaunatni iepazīstinātu ar olimpiskajām idejām un vērtībām, tiek veiktas dažādas aktivitātes, taču tām jāpārtop vienotā sistēmā. Izpētot vairāku autoru (*Millers,2000; Ļubiševa,1999 ;Georgiadis,2008*) šobrīd pastāvošās olimpiskās izglītības teorijas var izdalīt trīs cieši saistītus, bet neatkarīgus olimpiskās izglītības komponentus:

- zināšanu sistēma;
- motivāciju un attieksmju sistēma;
- personīgo spēju un darbības prasmju sistēma.

Olimpiskā izglītība kā vienots process un rezultāts dažādās izglītojamo grupās ietver sevī komponentu kopumu, sekmējot tā attīstību savstarpēji saistītā sistēmā atbilstoši mērķauditorijas vajadzībām.

Olimpiskās izglītošanās process augstskolā ietver sevī :

- zinātniski atlasīts olimpiskās izglītošanās saturs;
- interaktīvo paņēmienu kopumu, tā apguvei;
- iegūto zināšanu un darbības prasmju attīstības dinamiku;
- olimpiskās izglītošanās gala rezultātu, kā sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveidi.

Visu komponentu (zināšanu, prasmju, interaktīvo paņēmienu) lietošanas pieredze izglītošanās procesa praksē virzīta uz darbības modeļa izveidi olimpiskajā izglītībā. Pasaules prakse olimpiskajā izglītībā virzīta uz zināšanu apguvi, taču mūsu izveidotais ir praktisks olimpiskās izglītības apguves modelis, ar mērķi, lai topošais sporta pedagogs, izmantojot apgūtos teorētiskos pamatus un prasmes, veiktu profesionālu, inovatīvu un pētniecisku darbību. Profesionāls sporta pedagogs

patstāvīgi iegūst, atlasa, analizē un izmanto informāciju, risina problēmas, izprot profesionālās ētikas pamatprincipus, prot formulēt un analizēt profesijas problēmas un to risinājumus, izskaidrojot un argumentēti diskutējot par tiem ar speciālistiem un nespeciālistiem. Svarīgi motivēt studentus patstāvīgi pilnveidot kompetenci, virzīt tālāko izglītošanos un profesionālo pilnveidi. Būtiski, lai topošais sporta pedagogs ir gatavs uzņemties atbildību un iniciatīvu, veicot darbu gan individuāli, gan komandā, gan vadot citu – savu audzēkņu darbu. Sporta pedagogam ir svarīgi būt gatavam pieņemt lēmumus un rast risinājumus mainīgos vai neskaidros apstākļos. Sporta pedagogs prot novērtēt savu un citu rezultātus, tāpēc izveidotā modeļa praktiskajā darbības apguves procesā iekļauta atgriezeniskā saite un pašnovērtējums.

Veidojot studiju kursa *Olimpiskā izglītība* saturu, tika likts uzsvars uz topošo pedagogu profesionālo kompetenču pilnveidi, sagatavotību strādāt ar daudzveidīgām metodēm, lai, sākot savas pedagogu gaitas, šīs prasmes varētu realizēt darbā ar skolēniem, tās izvēloties atbilstoši skolēnu attīstībai, konkrētai tēmai un iespējām.

Problēmas aktualitāti nosaka, tās nepietiekamais teorētiskais pamatojums un praktiskās realizācijas izpēte, kura atspoguļojas promocijas tēmas izvēlē: „**Olimpiskās izglītības inovatīvs apguves modelis sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei**”.

Pētījuma objekts : olimpiskās izglītības studiju process augstskolā.

Pētījuma priekšmets : topošo sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveide augstskolas studiju procesā olimpiskās izglītības apgūvē kā vienota sistēmā.

Pētījuma mērķis: olimpiskās izglītošanās modeļa izveide topošo sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei un tā aprobācija augstskolas studiju procesā.

Pētījuma hipotēze :

Topošo sporta pedagogu profesionālā kompetence olimpiskajā izglītībā, kā vienotā sistēmā pilnveidosies, ja:

- docētājs un students studiju procesā iesaistīsies kā savstarpēji saistīti subjekti;
- docētājs studiju procesa komponentus atlasīs, ievērojot zinātniskā satura atlasē principus un izmantojot tā apguvei interaktīvus paņēmienus;
- praktiskās darbības procesā tiks apgūtas prasmes un iemaņas olimpiskās izglītības īstenošanai.

Pētījuma uzdevumi :

1. Izvērtēt pasaules un Latvijas olimpiskās izglītības pieredzi.
2. Izveidot un aprobēt olimpiskās izglītošanās modeli topošo sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei.
3. Novērtēt olimpiskās izglītošanās procesa apguves rezultātus, to ietekmi uz topošo sporta pedagogu profesionālo kompetenci.

Pētījuma metodoloģisko pamatu veido zinātnieku atziņas par šādiem jautājumiem:

- olimpiskās izglītības teorētiskie pamati: D.Bindars (*Binder*, 1992) N.Filaretos (*Filaretos*, 2003), K.Gerorgiadis (*Georgiadis*, 2005;2008), A.Isajevs (*Исаев*, 1998), E.Ļubiševa (*Lubyshev*, 1999), N.Millers (*Muller*, 1999;2000), J.Olanders (*Olander*, 1992), V.Platonovs (*Платонов*, 1994, 1997), V.Rodičenko (*Родиченко*, 2005) u.c.
- mūsdienu mācību metodēm: H.Gudjons (*Gudjons*,1998),D.Lieģeniece (*Lieģeniece*,2002), N.Geidžs, D.Berliners (*Geidžs, Berliners* 1999), I.Maslo(*Maslo*,2006), A. Špona(*Špona*, 2006), Alijevs (*Alijevs*, 1999;2005),R.Bebre (*Bebre*,2006), R.Frajs (*Frajs*,2001), Picka N. (*Picka*, 1990), D.Prets (*Prets*, 2000), K.Rodžers (*Роджерс*,1994), V. Reņģe (*Reņģe*, 1988) A.Starko (*Starko*, 1995) , A.Vorobjovs (*Vorobjovs*, 1996) u.c;
- kompetences veidošanos un attīstību : V.Haidrihs (*Heydrich*,1995), N.Čomskis (*Chomsky*,1965), E.Maslo(*Maslo*, 2003), J.Stabiņš (*Stabiņš*, 1998), F.Orthey (*Orthey*, 1999), I.Tiļļa(*Tiļļa*,2005);
- humānās pedagoģijas atziņas par pedagogu un audzēkņu sadarbību: Alijevs (*Alijevs*, 1999;2005), R.Bebre (*Bebre*,2006), H.Gudjons (*Gudjons*,1998), N.Picka(*Picka*, 1990), Ā.Karpova (*Karpova*, 1998), P.Veilers (*Veilers*,2001).

Pētījuma metodes :

Teorētiskās metodes: literatūras teorētiskā analīze, citu pētījumu atziņu analīze, personīgās pedagoģiskās pieredzes izvērtējums, dokumentu kontentanalīze.

Empīriskās metodes: aptauja (anketēšana); novērošana, pedagoģiskais eksperiments (konstatējošais un kvalitatīvi novērtējošais eksperiments); ekspertatzinumu metode; studentu pašvērtējuma kvalitatīvā analīze.

Kvantitatīvo un kvalitatīvo datu interpretācija : iegūto kvalitatīvo datu kodēšana un grupēšana, pašnovērtējuma datu kvantitatīvā apstrāde, rezultātu grafiskā attēlošana.

Matemātiskās statistikas metode.

Pētījuma bāze :

- Konstatējošajā eksperimentā tika iesaistīti 168 Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas dienas nodaļas 1. kursa studenti (2006/2007.ak.g.);
- Kvalitatīvi novērtējošajā pētījumā piedalījās 155 Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas dienas nodaļas 1. kursa studenti (2008/2009.ak.g.);
- SVID analizē viedokli par studiju kursu *Olimpiskā izglītība* izteica LSPA dienas nodaļas 2006./2007. ak.g. 1.studiju gada 131 students(2006./2007.ak.g.).
- Sporta skolotāju aptaujā piedalījās 231 respondenti ar atšķirīgu pedagoģisko stāžu (no 2 līdz 15 gadiem) no dažādām Latvijas skolām;
- Dažādu mācību priekšmetu skolotāju aptaujā piedalījās 183 skolotāji no Latvijas skolām ar dažādu pedagoģisko pieredzi.

Pētījuma posmi :

Pētījums ilga 6 gadus (2003- 2010) un tika veikts vairākos posmos.

Pirmajā pētījumu posmā (2003. gada septembris – 2005. gada jūnijs) tika uzsākta literatūras teorētiskā analīze (par olimpisko izglītību dažādās pasaules valstīs, Latvijā, par kompetences būtību, par didaktiskajiem paņēmieniem pedagoģijā, par sporta pedagoga izglītošanas aspektiem, galvenajām tendencēm un problēmām), galveno problēmu formulēšana un izvirzīta hipotēze. Dalība Starptautiskās Olimpiskas akadēmijas seminārā doktorantūras studentiem 2004. gadā no 10. jūnija līdz 10. jūlijam Olimprijā (Grieķijā) deva plašu ieskatu citu valstu olimpisko programmu izpētē. Pētījuma rezultāti aprobēti zinātniskajās konferencēs. Noteikti problēmas tālākās izpētes virzieni.

Otrajā pētījumu posmā (2005. gada jūnijs – 2007. gada decembris) tika turpināta teorētiskā analīze, pilnveidojot hipotēzi. 2006/2007. ak. gadā Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijā tika organizēts pilotpētījums – pedagoģiskais konstatējošais eksperiments ar mērķi novērtēt olimpiskās izglītošanās procesa apguves rezultātus. Tika veikta Latvijas sporta skolotāju anketēšana, noskaidrojot sporta skolotāju viedokli par sportā teorētiskās stundas nepieciešamību, un izzinot kā skolēni gatavojas un apgūst zināšanas, lai kārtotu teorētisko ieskaiti sportā. Lai noskaidrotu reālo situāciju skolā – vai skolotāji dažādos mācību priekšmetos sniedz skolēniem zināšanas par olimpisko kustību, vai mācību procesā tiek iekļauti šie jautājumi - tika organizēta aptauja Latvijas skolu skolotājiem (dažādu priekšmetu skolotājiem). Anketēšanā iegūtie rezultāti radīja nepieciešamību izveidot dažādu pamatskolas un vidusskolas mācību priekšmetu olimpiskās izglītības tematiskā plāna piemēru, t.i., veselības mācībā, ētikā, ekonomikā, latviešu literatūrā, Latvijas un pasaules vēsturē, ģeogrāfijā un sportā. Ar pētījuma rezultātiem un iespējām

integrēt zināšanas par olimpisko kustību dažādos mācību priekšmetos tika iepazīstināti Latvijas skolotāji un skolu metodiķi Latvijas Olimpiskās akadēmijas organizētajos semināros. Pamatojoties uz pedagoģiskā eksperimenta un anketēšanā iegūtajiem datiem, tika izveidots olimpiskās izglītības modelis sporta augstskolas studentiem, lai pilnveidotu topošo sporta pedagogu profesionālo kompetenci. Olimpiskās izglītošanās modeli topošo sporta pedagogu kompetences pilnveidei novērtējuši eksperti. Pētījuma rezultātu aprobācija notikusi starptautiskajās zinātniskajās konferencēs.

Trešajā pētījumu posmā (2008.gada janvāris – 2010.gada marts) tika veikta olimpiskās izglītošanās modeļa realizēšana topošo sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei LSPA studiju procesā, pētījumā iegūto datu analīze un interpretācija atbilstoši izvirzītajiem kritērijiem, pētījuma rezultātu aprobācija starptautiskajās zinātniskajās konferencēs.

Pētījuma zinātniskā novitāte :

Izveidots teorētiskais pamatojums studiju kursa *Olimpiskā izglītība* topošo sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveides modeļa saturam un tā īstenošanai praksē. Teorētiskā pamatojuma izveidei lietots personības struktūras modelis, kurā ietilpst vajadzības, intereses, spējas, motīvi, zināšanas, prasmes, un tādējādi priekšmets izmantojams ne tikai zināšanu apguvei, bet arī kā līdzeklis personības attīstībai ilgtermiņā. Visu komponentu (zināšanu, prasmju, interaktīvo paņēmieni) lietošanas pieredze izglītošanās procesa praksē virzīta uz darbības modeļa izveidi olimpiskajā izglītībā. Veidojot olimpiskās izglītošanās modeli profesionālās kompetences pilnveidei topošajiem sporta pedagogiem, tika zinātniski atlasīts apguves saturs, darbā izmantojamie interaktīvie paņēmieni tā apguvei, kā arī izvērtēta iegūto zināšanu un prasmju attīstības dinamika un olimpiskās izglītošanās gala rezultāts.

Pētījuma praktiskais nozīmīgums :

Darbā aprobēts autores izstrādātais olimpiskās izglītošanās modelis topošo sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei.

Promocijas darba pētījumu rezultāti tika īstenoti dažādās auditorijās un izglītojošos pasākumos (pētījuma tematikas ietvaros ir organizēti 4 praktiskie semināri - Daugavpilī, Rīgā, Liepājā un Limbažos, kuros piedalījās sporta skolotāji un metodiķi).Pētījuma ietvaros organizētie pasākumi, pavēra perspektīvu skolotājiem savā ikdienas pedagoģiskajā darbībā respektēt radošu pieeju skolēnu attīstības veicināšanā, humānistiski mērķorientētās pedagoģiskās vides nodrošināšanā, kā arī skolas un atsevišķu mācību priekšmetu pilnveidē.

Autores izstrādātais un zinātniski aprobētais olimpiskās izglītošanās modelis profesionālās kompetences pilnveidei sporta pedagogiem ieguvis ārējo ekspertu augstu atzinību par netradicionālu pieeju.

Dotā pētījuma ietvaros gūtie rezultāti un secinājumi ir ieinteresējuši dažādās jomās strādājošos sporta speciālistus.

Pētījuma laikā tika izstrādāti vairāki mācību metodiskie materiāli :

- Jansone R., Gulbe A. Materiāli par sporta vēsturi un olimpisko izglītību. Rīga: Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija, 2006.206 lpp.
- Gulbe A. Olimpisko izglītības programmu raksturojums dažādās valstīs. Rīga: Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija, 2009.18 lpp.
- Gulbe A. Olimpiskā izglītība Latvijā. Rīga: Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija, 2009.21 lpp.

Aizstāvēšanai izvirzītās tēzes :

1. Sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveide *Olimpiskajā izglītībā* praktiski notiek pamatojoties uz darbības teoriju, lietojot katrai tēmai atbilstošus īstenošanas paņēmienus.
2. Olimpiskās izglītības saturs topošo sporta pedagogu profesionālo kompetenču pilnveidei balstās uz zinātniskiem satura atlases principiem un kritērijiem.
3. Pasaulē pieejamās olimpiskās izglītības programmas saturiski veidotas, gatavojoties konkrētajām olimpiskajām spēlēm, lielākoties koncentrējas uz zināšanu reproducēšanu.

Promocijas darba struktūru veido: ievads, četras daļas, secinājumi, 14 pielikumi. IZANALIZĒTI 233 AVOTI, NO KURIEM 149- latviešu valodā, 41 – angļu valodā, 14 –vācu valodā, 29- krievu valodā. Teorētisko un praktisko datu rezultāti vizualizēti 8 tabulās, 27 attēlos.

Promocijas darba saturs

Ievadā pamatota tēmas izvēle un tās nozīmība sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveidē, noteikts pētījuma objekts, priekšmets, mērķis, hipotēze, uzdevumi, metodes, teorētiski pedagoģiskais pamatojums, atklāta zinātniskā novitāte un praktiskā nozīmība. Aprakstīta pētījuma metodoloģija, eksperimentālā bāze un organizēšana.

Pirmā nodaļa „Olimpiskā izglītība un personība”.

1.1.apakšnodaļā „Olimpiskās izglītošanās process personības veidošanā” dots olimpiskās izglītības raksturojums, tā nozīme personības veidošanā, termina *Olimpisms* formulējums, kas satur fundamentālus mērķus cilvēka izglītošanai un mēģina koncentrēt visas morālās vērtības, kas nepieciešamas cilvēka pilnveidošanā. Olimpiskās izglītības pētnieki (*Georgiadis, 2005;2008, Icaev, 1998,Lubyshev, 1999, Muller, 1999;2000*) uzsver, ka olimpisms un olimpiskā izglītība lielākoties

koncentrējas ne tikai uz zināšanu un iemaņu attīstīšanu, bet arī uz pareizu sporta vērtību un pareizas attieksmes attīstīšanu cilvēkos, īpaši gados jaunos cilvēkos un jaunatnē. Mūsdienās ļoti svarīgs ir priekšstats par produktīva sabiedrības locekļa izveidi un esamību, tāpēc sports piedāvā mums lielisku iespēju to realizēt ar olimpisko principu un vērtību veicināšanu. Bieži šī iespēja netiek pilnībā izmantota, tāpēc mums ir nepieciešami nemitīgi atgādinājumi par to, kam mēs uzticamies.

Olimpiskā hartā (*Olympic Charter, 2007*) noteikts, ka olimpiskā izglītība ir izglītojošu pasākumu kopums, kas iepazīstina cilvēkus ar olimpisma idejām un pamatvērtībām un dod cilvēkiem iespēju sevi pilnveidot gan fiziski, gan garīgi, tās mērķis ir audzināt harmoniski attīstītu personību, sekmēt sabiedrības veidošanos, kas rūpējas, nodrošina un aizsargā personības cieņu.

Eiropas Kopienu komisijas rīcības plāna sporta attīstībai, kas nosaukts izcilā franču pedagoga un vēsturnieka Pjēra de Kubertēna vārdā, mērķis ir noteikt sporta stratēģiski svarīgo nozīmi Eiropā, rosināt diskusiju par konkrētām problēmām, sekmēt sporta redzamību ES politikas veidošanas jomā un palielināt sabiedrības informētību par šīs sfēras vajadzībām un savdabību (*Baltā grāmata par sportu, 2008*). Rīcības plānā izvirzītos uzdevumus palīdz realizēt olimpiskā izglītība.

Tādejādi, secinām, ka svarīga loma jaunatnes olimpiskajā izglītošanā ir tādu prasmju veidošanai un attīstīšanai kā:

- izmantot sportu un citus nosacījumus veselīga dzīvesveida veidošanā;
- izveidot sporta treniņu bez veselības traucējumu iespējām;
- sasniegt augstus rezultātus sportā;
- turpināt daudzpusīgu pašattīstību;
- sacensties, ievērojot godīgas spēles principu;
- saskatīt sporta estētisko pusi;
- korekti komunicēt ar citiem sportistiem, treneriem, tiesnešiem, skatītājiem, reportieriem un citiem sporta speciālistiem;
- uzturēt augstu ekoloģisko kultūru;
- izskaidrot un izplatīt olimpiskās idejas.

Šo prasmju kompleksa attīstīšana šobrīd olimpiskajā izglītībā pasaulē ir nepietiekama.

Olimpiskās izglītības īstenošanā praksē tiek lietots plašs darba formu un metožu klāsts. Galveno vietu ieņem olimpisko ideju izskaidrošanas un popularizēšanas darbs mācību procesā visās izglītības pakāpēs. Zinātnieki un pedagogi (*Buller J., Coffmann J., Hsu L., Pyun D. Y., Shakhverdieva S., Stauffer P., 2006*) uzsver šīs informējošās darbības nepieciešamību iekļaut skolu programmās olimpiskās nodarbības vai olimpiskās stundas.

No jaunatnes izglītības, domāšanas un attieksmes ir atkarīga pilsoņu darbība tirgus ekonomikas apstākļos. Realizējot olimpisko izglītību, var tikt sasniegts izteikti pozitīvs rezultāts. Ar sporta aktivitātēm var bērniem iemācīt tādas vērtības kā godīgas spēles koncepciju, sportista cienīgu uzvedību, cieņu un savstarpēju sapratni.

Cilvēkam nav jābūt sportistam, lai sekotu olimpisma filozofijai. Olimpisms indivīdam piemīt tad, ja viņš ir lepns par saviem sasniegumiem un uzvaru, kas ir iegūti sacensībās vai jebkurā citā dzīves jomā, un indivīds ir spējīgs pārspēt individuālo un valsts lepnumu sacensībās jebkurā jomā. Ja mēs olimpismu reducējam tikai uz cilvēka fiziskajiem sasniegumiem, iegūtajām vietām un rekordiem, tā nav pilnīga olimpisma filozofijas izpratne. Ar olimpisma zināšanām indivīdam ir iespējams attīstīt pozitīvu pilsonisko nostāju, vērtības un uzvedības modeli un iemācīties censties būt labākam. Pamats šim uzvedības modelim var tikt sasniegt garīgo un fizisko spēju harmonijā, tāpēc cilvēki pasaulē attīsta savas fiziskās spējas, garīgo pasauli un vēlmīgi cīnīties un uzvarēt.

1. 2. apakšnodaļā „Personības veidošanās humānajā pedagogijā” apskatīti personības veidošanās aspekti. Izziņas procesu pedagoģiskā analīze aktualizē mācību darbības lomu un nozīmi personības sociālajā un psiholoģiskajā attīstībā un balstās uz šādiem metodoloģiskiem apsvērumiem (*Alijevs, 1999; 2005, Bebre, 2006, Gudjons, 1998, Picka, 1990, Karpova, 1998, Veilers, 2001*):

- personības attīstība mācību darbības laikā notiek tad, kad mācības ir piesātinātas ar radošiem elementiem, rada interesi, emocionālo pacēlumu;
- konkrētā indivīda unikālās potences vispilnīgāk var realizēties tieši radošajā darbībā, bet mācību process, kurā trūkst radošo elementu, personību stiprā mērā nivelē;
- personības tapšana ir organiski saistīta ar personības potenciālo iespēju attīstību un to aktualizāciju;
- personības un tās spēju attīstība norisinās sociālās mijiedarbības un radošās saskarsmes gaitā;
- mācību pētījumos priekšplānā izvirzās darbības optimālās regulācijas, pašregulācijas, sekundāro motīvu nostiprināšanas jautājumi, kā arī prāta darbības veidošana.

Radošās darbības pieredzi atšķirībā no gatavām zināšanām, darbības veidiem, iemaņām un prasmēm audzēkņi var apgūt, tikai risinot jaunas problēmas. Lai organizētu šāda veida apguvi, pedagogam jāizvirza audzēkņiem pieejamas problēmas, jāiekļauj tās mācību vielas izklāstā, grūtākās no tām sadalot apakšproblēmās, virzot un vadot to risināšanas gaitu, atbilstoši vecumposmam.

Cilvēka psihiskie procesi attīstās mijiedarbībā ar sociālo vidi. Lai attīstītu audzēkņu intelektuālās un īpaši radošās spējas, viņi jāiesaista daudzpusīgā izziņas darbībā. Tā ir viena no raksturīgākajām prasībām audzēkņu mācīšanai un arī viena

no raksturīgākajām mūsdienu mācību procesa iezīmēm. Psihologu un pedagogu pētījumi rāda, ka no tā, kā tiek organizēta un vadīta audzēkņu intelektuālā un praktiskā darbība mācību procesā, kāds ir šīs darbības raksturs, atkarīga ne vien audzēkņu spēju attīstība, bet arī apgūstamo zināšanu, prasmju un iemaņu kvalitāte. Tādēļ pedagogam, plānojot un organizējot mācību procesu, jādomā ne tikai par mācību vielas satura pareizu atlasīšanu un izkārtojumu, bet arī par šīs vielas satura apguves līdzekļiem, t.i., par darbības veidiem, ar kuriem audzēkņi sekmīgi apgūst paredzēto izglītības saturu un attīsta savas intelektuālās spējas.

Jāievēro, ka mūsdienu skolās ir jāveido intelektuāli attīstīta, radoši domājoša personība, īpašu uzmanību pievēršot mācību darbībām, kas attīsta audzēkņa spējas, sekmējot viņu radošās domāšanas un radošās pieredzes sekmēšanu.

Efektīvs audzēkņu izziņas darbības aktivizēšanas, viņu radošās domāšanas attīstīšanas līdzeklis ir problēmiskā mācīšanās, kas pēdējos gados pilnīgi pamatoti guvusi lielu ievērību. Audzēkņiem būtu sistemātiski jāveido prasme meklēt atbildes uz dažādiem jautājumiem, kas viņiem radušies izziņas gaitā, dažāda veida grāmatās. Ja mācību darbības mērķis ir personības attīstība, tās potenciālās īpašības, tad tāda darbība ir raksturojama kā radoša, t.i., jaunrade mācīšanās tiek izprasta ne vien kā nepieciešamo darbības veidu apgūšana, ko veicina radošo uzdevumu risināšana, bet arī kā radīšanai zīmīgo (audzināšanas un pašaudzināšanas) personisko īpašību attīstības process. Darbība kļūst par jaunradi, ja to veic apzināti un ieinteresēti.

Eiropas izglītības terminu skaidrojošā vārdnīcā jēdzienam *radoša jeb kreatīva personība* sniegts šāds skaidrojums - augsta līmeņa kultūras cilvēks, tā ir brīva, patstāvīga, iniciatīvas bagāta, sociāli aktīva, atbildīga, tikumiski līdzsvarota, harmoniski – īpaši estētiski, morāli un intelektuāli attīstīta, radoši spējīga, kura var ģenerēt idejas, rast netradicionālus risinājumus, radīt vienreizīgus darbus, pozitīvi risināt radušās problēmas, personība, kuru pavada tieksme sevi īstenot kādā darbībā. Ar savu radošo darbību tā spēj pārveidot apkārtējo vidi, rada jaunas vērtības, kuras uzlabo sadzīves apstākļus, mākslas pasaulē atstāj darbus, kuri ir vienreizīgi, oriģināli, ar nezūdošu vērtību gadu simteņos, mainīgajos darba tirgus apstākļos ir elastīga, spēj pārkvalificēties, ir konkurētspējīga var izdarīt secinājumus (*European Glossary on Education, 2007*).

Tādejādi, olimpiskās izglītības īstenošana veicina personības attīstību, jo :

- rosina abstrakto domāšanu;
- padziļina zināšanas;
- atklāj plašāku pasauli, dzīves saskaņotību un mijiedarbību;
- liek domāt par pašpilnveidi.

Olimpiskā izglītība lielākoties jākoncentrējas ne tikai uz zināšanu un iemaņu attīstīšanu, bet arī uz sporta vērtību un attieksmes attīstīšanu. Olimpiskajai izglītībai ir jācenšas attīstīt skaidru olimpisma izpratnes koncepciju. Olimpiskajai

izglītībai kā vispārējai izglītības formai jāsniedz visi tie mācību un izturēšanās aspekti, kuri saistās ar zināšanu, prasmju, vērtību un pilsoniskās nostājas iegūšanu.

1.3.apakšnodala „Mācību metožu un metodisko paņēmieni teorētiskais pamatojums pielietošanai olimpiskās izglītošanās procesā”. Efektīva zināšanu un darbības veidu apguve prasa tādu audzēkņu izzinošās darbības organizāciju, kurā mācību materiāls kļūst par katra audzēkņi aktīvu domāšanas un praktisko darbību priekšmetu. Mūsdienās tiek meklēti ceļi un līdzekļi izglītojamo zināšanu un aktivitātes palielināšanai. Viens no drošākajiem veidiem ir mācību uzdevumiem un saturam atbilstošu mācību metožu apguve un to radoša izmantošana mācību procesā. Bez atbilstošām darbības metodēm nav iespējams realizēt mācību mērķus un uzdevumus, panākt, lai skolēni apgūtu noteiktu mācību vielas saturu. Metodēm, ko pedagogs izmanto mācību procesā, ir būtiskākā nozīme pārmaiņu procesā nekā mācību programmām un mācību grāmatām, jo izstrādātā jaunā mācību programma, mācību grāmata vai mācību datorprogramma neveicina izglītības kvalitāti, ja skolotājam nav nepieciešamo iemaņu to lietošanai.

Mūsdienās mācību metožu pilnveide, mācību vielas apjoma palielināšanās un padziļināšanās rada arvien jaunas metodes. Mācību procesā galvenā uzmanība jāvelta nevis informācijas iegaumēšanas mehānismam, bet tās izpratnei, mācai spriest un loģiski domāt, lietot iegūtās zināšanas praksē.

Radošas personības attīstības veicināšanai ļoti svarīgas ir interaktīvās mācību metodes, jo to būtība ir sadarbībā un mijietekmē, kuras procesā attīstās dalībnieku personība dažādos aspektos. Interaktīvās mācīšanās veiksmīgas norises atslēga ir sadarbība starp pedagogu un audzēkņiem.

Apkopojot teorētiskajā pētījumā gūtās atziņas par interaktīvo mācību metožu izmantošanas iespējām, secinām, ka :

- lietojot interaktīvās mācību metodes, audzēkņi kļūst atraisītāki, brīvāki, un tas ir pamats radošas personības veidošanai;
- metodes ir efektīvas, ja tās kļūst par darba sistēmu, nevis epizodi;
- mācīšanās kļūst radošāka, audzēkņos veidojas pozitīvāka attieksme, izmantojot atšķirīgas metodes, jo līdz ar to audzēkņi vielas saturu uztver no dažādiem aspektiem un spiesti strādāt augstākā izziņas līmenī;
- lietojot jebkuru interaktīvo metodi, nepieciešami noteikumi;
- lietojot projekta metodi, audzēkņu atdeve mācību vielas satura apgūvē ir augstāka nekā lietojot citas interaktīvās mācību metodes;
- projekta izstrāde sniedz iespēju pierādīt sevi no mācību ikdienas atšķirīgā vidē, attīstīt radošu personību, sociālās prasmes, dod gandarījumu par paveikto;
- radošumu sekmē arī prāta vētra;
- rotaļa ir gara atmodināšanas forma;

- interaktīvā mācīšanās ir izaicinājums, turklāt to tā uztver gan pedagogi, gan audzēkņi;
- interaktīvās mācīšanās veiksmīgas norises atslēga ir sadarbība starp pedagogu un audzēkņiem;
- izmantojot interaktīvās metodes, pedagogs vairs nav informācijas sniedzējs, bet gan informācijas apguves organizators.

Otrā nodaļa „Profesionālās kompetences teorētiskie aspekti” ir veltīta kompetences jēdziena skaidrojumam. Tās būtība, saturs un veidošanās nosacījumi ir atkarīgi no vairākiem aspektiem, tai skaitā no diskusijas par cilvēka mūža vērtības apzināšanos, par cilvēka profesionālās darbības paaugstināšanos, par izpratni, kā cilvēkam aktīvi pašam iesaistīties profesionālās izglītošanās akadēmiskajā un praktiskajā procesā. Izglītības politikas nostādnes paredz uzlabot profesionālo izglītības sistēmu, paaugstināt kvalitāti, veidot sistēmu kvalifikāciju atzīšanai, tādējādi aktualizējot kompetences jēdzienu. Kompetence ir efektīvas darbības demonstrēšana, spēja veikt dotos uzdevumus reālajā vai imitētajā darba situācijā(*Heydrich, 1995; Chomsky,1965; Maslo, 2003; Stabiņš, 1998; Orthey, 1999; Tiļļa, 2005*).

Vēsturiski iezīmējās trīs jēdzienu pamatnozīmes :

- 20.gs.70.-80.gados-kompetences kā izmērāmas un pārbaudāmas rezultatīvas prasmes, kuras var tikt konstatētas kāda mācību posma noslēgumā;
- 20.gs.80.-90.gados – kompetence kā kvalifikācija : zināšanu, prasmju un attieksmju komplekss, kas nepieciešams konkrētas profesionālās darbības veikšanai;
- Pēc 20.gs. 90 gadiem – kompetence kā analītiska kategorija, kas tiek lietota subjekta konkrētas darbības kvalitātes līmeņa noteikšanai.

2.1. apakšnodaļā ”Kompetences būtība, struktūra un saturs” ir sniegta kompetences jēdziena analīze, tās definīcijas vēsturiskā attīstība, atziņas par kompetences izpratnes attīstību.

Zinātniskajā literatūrā kompetences lietošanai pedagoģijā nav vienotas izpratnes, skaidrojumos to lieto gan kā spēju kopu, gan kā darbības rezultātu. Savukārt kompetences kā rezultāta apzīmējumu zinātniskajā literatūrā bieži saista ar jēdzienu „kvalifikācija”. Līdz ar kompetences popularitātes pieaugumu 20.gadsimta 70.gados angļiski runājošo valstu izglītības sistēmu reglamentējošajos dokumentos jēdziens *kompetence* tika lietota kā sinonīms jēdzienam prasmes. Profesionālajā izglītībā runāja par nepieciešamajām kompetencēm jeb kvalifikācijām kādas profesionālās darbības veikšanai. Kompetences ir prasmes, kas ir jāsasniedz, beidzot kādu mācību posmu, kā mērķis un gala rezultāts vienlaikus ir objektīvi mērāmi un pārbaudāmi.

Izsekojot kompetences izpratnes attīstībai, katram laikam var saskatīt raksturīgākās mācību teoriju pamatnostādnes: biheivioristiskās – kā darbības

apgūšanas simulētā mācību procesā, kognitīvās – kā informācijas apstrādes, konstruktivistiskās – zināmā un nezināmā saikņu meklēšanas, humanistiskās pedagoģijas kā pašrealizācijas iespēju nodrošināšana.

Apkopojot dažādu autoru teorētiskās nostādnes par kompetences jēdzienu (Heydrich, 1995, Chomsky, 1965, Orthey, 1999) var secināt:

1. Kompetence kā audzināšanas ideāls ir attiecināms uz subjektu. Tā ir saistīta ar darbību personiski nozīmīgu mērķu sasniegšanai, ar darbības kvalitāti.

2. Lai gan vairāki zinātnieki min kompetences dažādos struktūrkomponentus, šajā kontekstā ir runāts par cilvēka individuālo potenciālu, t.i., pieredzē pamatotām spējām. Vairāki autori uzsver, ka kompetence jāaplūko ar subjekta veseluma pieeju, tādējādi arī var noteikt tās spēju grupas, kas nodrošina cilvēka potenciālu. Katram šis potenciāls ir unikāls, tāpēc arī kompetences būtības noskaidrošanai ir svarīgi uzsvērt tieši komponentu individuālo kombināciju. No sistēmiski konstruktivistiskā viedokļa kompetences priekšmetiski saturiskā struktūra jāaplūko subjektīvā (spēju kopa, pieredze) un objektīvā aspekta (pieredzes gūšanas iespējas) mijiedarbībā.

3. Līdz ar to kompetence kā audzināšanas ideāls ir pieredzes gūšanas iespējās pamatota spēju un pieredzes individuāla kombinācija. Procesuālajā izpratnē tā nepārtraukti pilnīgojas, jo spējas attīstītās visā mūža garumā, pilnveidojas pieredze un rodas arvien citas pieredzes gūšanas iespējas.

4. Līdz ar to mainās:

- Izglītības un mācību, studiju priekšmetu stratēģisko mērķu formulējums mūžizglītībā;
- Uzdevumi ir saistīti ar personības kvalitātes noteikumiem struktūrkomponentiem saistībā ar darbību;
- Saturs tiek paplašināts, veidojot integrēto satura, formu un metožu kopu kā darbības kultūru;
- Gala rezultāts ir vērsts uz darbības kvalitāti, nevis tikai uz zināšanu un prasmju, attieksmju pārbaudi.

5. Kompetence kā analītiskā kategorija ir lietojama konkrētas darbības situācijas kvalitātes līmeņa noteikšanai. Kompetence kā rezultāts – cilvēka darbības kvalitātes līmenis – izpaužas konkrētās darbības situācijā trīs līmeņos: elementārajā, patstāvības, patstāvības un atbildības, diferencējot katru divos apakšlīmeņos.

2.2. apakšnodaļa „Sporta pedagoga profesionālās kompetences raksturojums”. Kā norādīts Latvijas pedagogu federācijas (LPF) koncepcijā, tikai profesionāli kompetents pedagogs var realizēt izglītības misiju, nodrošināt katram audzēknim iespēju izzināt un izkopt savas dotības, apzināties savu individualitāti, iemācīties būt par savas dzīves noteicēju, sagatavoties mērķtiecīgas karjeras veidošanai.

Lai izglītības sistēma veiktu šo sarežģīto uzdevumu, ikvienam skolotājam ir

jāspēj profesionāli veidot tādu mācību vidi, kurā audzēknim tiek nodrošināta iespēja sekmēt personības attīstības potenciālu, atklāt savu individualitāti, pilnvērtīgi iesaistīties visās dzīves norisēs, attīstīt spēju būt radošam, veiksmīgam un laimīgam cilvēkam.

Pedagoga darbība tikai tad ir pilnvērtīga, ja viņš papildina savas zināšanas, apgūst un izkopj pedagoģiskās prasmes un attīsta personību. Pedagoģiskā kompetence izpaužas darbībā, kas raksturīga ar speciālo, komunikatīvo un mijiedarbības prasmju augstu attīstības līmeni. Pedagogam jāspēj radīt tādu pedagoģisko vidi, kurā audzēknis, redzot pedagogā labo, izjūt vēlēšanos mainīties, līdzināties ideālam. Lai pedagogs spētu realizēt šo mērķi, viņam apzināti un mērķtiecīgi jāveido nepieciešamās profesionālās kompetences.

Sporta skolotāju profesionālās studiju programmas stratēģija balstīta uz Latvijas izglītības koncepcijas pamattēzi: izglītība ir mērķtiecīgs personības attīstības process (izglītošanās un izglītošana) un rezultāts. Izglītošanās procesa tiešais mērķis ir radīt ikvienam studentam iespēju veidoties par intelektuālu, profesionāli izglītotu, brīvu un atbildīgu personību ar skolotājam nepieciešamo kompetenci.

Izglītošanās didaktikai tiek pievērsta īpaša skolotāju uzmanība, jo docētāji, kuri saistīti ar profesionālo izglītošanu jebkurā līmenī, zina, ka mūsdienās nepietiek ar specialitātei nepieciešamo teorētisko zināšanu un prasmju apguvi vien. No jaunajiem speciālistiem tiek prasītas ne tikai profesionālās zināšanas, kā arī patstāvīga domāšana un rīcība, spēja savstarpēji kooperēties, jo tehniskās un sociālās izmaiņas izvirza augstas prasības to speciālistu sadarbībai, kuri saistīti ar kādu kopīgi veicamu uzdevumu. Profesionālā kvalifikācija pilnībā var izpausties tikai tad, kad ir izveidojušās ne tikai profesionālās un metožu, bet arī sociālās kompetences.

LSPA studiju programma ir orientēta gan uz rezultātu – kvalifikācijas piešķiršanu, gan uz procesu- sporta skolotāju profesionālās kompetences attīstīšanu. Arvien lielāka uzmanība veltīta studentu patstāvīgajam darbam, kā arī zinātniski pētnieciskajai darbībai, kas balstās uz sadarbību un savstarpēju pieredzes apmaiņu gan attiecībās docētājs – students, gan students- students. Šīs darba formas paver pašizglītošanās iespēju, kas nenoris pašplūsmā, bet tiek iezīmēta virzībā uz kompetenču pilnveidi.

3. nodaļā „Pētījuma uzdevumi, metodes un organizēšana” tiek pamatotas izvēlētās pētījuma metodes, ar kuru palīdzību risināti darbā izvirzītie uzdevumi.

Teorētiskās metodes: pedagoģiskās literatūras teorētiskā analīze, citu pētījumu atziņu analīze, personīgās pedagoģiskās pieredzes izvērtējums, dokumentu kontentanalīze. Izpētīti 233 avoti, no kuriem 149- latviešu valodā, 41 – angļu

valodā, 14 –vācu valodā, 29- krievu valodā. Literatūras pētījumos analizētas autoru atziņas, kas palīdzēja izprast šādus jautājumus:

- olimpiskās izglītības teorētiskie pamati;
- atziņas par mācību metodēm humānās pedagoģijas aspektā;
- kompetences veidošanās teorētiskie pamati dažādu zinātnieku skatījumā.

Empīriskās metodes: aptauja (anketēšana); novērošana, pedagoģiskais eksperiments (konstatējošais un kvalitatīvi novērtējošais eksperiments); ekspertatzinumu metode; studentu pašvērtējuma kvalitatīvā analīze.

- Sporta pedagogu aptaujas mērķis noskaidrot, cik lielā mērā pedagogi uzskata par nepieciešamu sniegt sporta stundās teorētiskās zināšanas (tai skaitā par olimpisko izglītību). Aptaujā piedalījās 231 sporta skolotājs.
- Dažādu mācību priekšmetu skolotāju aptaujas mērķis noskaidrot pedagogu viedokli par olimpiskās izglītības satura iekļaušanu dažādos mācību priekšmetos pamatskolā, vidusskolā un tās realizēšanu. Aptaujā piedalījās 183 dažādu mācību priekšmetu skolotāji no Latvijas skolām.
- LSPA dienas nodaļas 1. studiju gada studentiem pirms studiju kursa *Olimpiskā izglītība* apguves. Tika novērtētas studentu zināšanas, prasmes, interese un spējas, kā arī noskaidrota mācību darbības motivācija studiju kursā *Olimpiskā izglītība*. Tika noskaidroti fona dati par iepriekšējā izglītības pakāpē iegūto.
- LSPA dienas nodaļas 1.studiju gada studentiem pēc studiju kursa *Olimpiskā izglītība* apguves studenti atkārtoti novērtēja, kā mainījusies viņu interese, vajadzības, prasmes un spējas pēc kursa apguves.
- SVID (S – Stiprās puses; V – Vājās puses; I – Iespējas; D – Draudi) analīze veikta, lai novērtētu studiju kursa *Olimpiskā izglītība* saturu un metodiskās pieejas kursa realizēšanas gaitā. Viedokli par studiju kursu *Olimpiskā izglītība* izteica LSPA dienas nodaļas 2006./2007. ak.g. 1.studiju gada 131 students. SVID analīze palīdzēja izvērtēt studiju procesā izmantotos metodiskos paņēmienus un citas metodikas, lai novērtētu studiju kursa apguves stiprās un vājās puses, neizmantotās iespējas un draudus.
- *Konstatējošā eksperimenta* uzdevums - novērtēt olimpiskās izglītošanās procesa apguves rezultātus. Pētījuma bāze : Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas dienas nodaļas 1. studiju gada 168 studenti: eksperimentālā grupā 87 studenti – 38 sievietes, 49 vīrieši un kontroles grupā 81students – 37 sievietes, 44 vīrieši. Konstatējošā eksperimenta sākumā tika noteikts šādu prasmju sākotnējais vērtējums: sadarbības prasmes, prasme diskusijās uzklaut atšķirīgu viedokli, prasme diskutēt par olimpisko kustību un izteikt savu viedokli, informācijas interpretācijas prasme, prezentēšanas prasme.

Eksperimentālo pētījumu noslēgumā atkārtoti noteikts katra šo prasmju dinamiskās izmaiņas, salīdzinot ar sākotnējo vērtējumu.

- *Novērtējošā eksperimenta mērķis* - novērtēt olimpiskās izglītošanās procesa apguves rezultātus, to ietekmi uz topošo sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveidi. Pedagoģiskais eksperiments notika 2008./2009 ak.g., kurā piedalījās 155 LSPA dienas nodaļas 1. studiju gada studenti. Studiju kursa *Olimpiskā izglītība* apguve tika organizēta pēc jauna satura izveides, tā realizācijā izmantojot interaktīvos paņēmienus, sasniedzot ne tikai kognitīvos mērķus, bet apgūstot augstākminētās prasmes pielietošanai pedagoģiskajā vidē visās izglītības pakāpēs.

Kvantitatīvo un kvalitatīvo datu interpretācija : iegūto kvalitatīvo datu kodēšana un grupēšana, pašnovērtējuma datu kvantitatīvā apstrāde, rezultātu grafiskā attēlošana.

Matemātiskās statistikas metode. Anketu rezultāti tika apstrādāti izmantojot Stjudenta-t kritēriju saistītām paraugkopām. Pētījumā ievāktie dati tika ievadīti un apstrādāti ar SPSS un Excel datorprogrammu palīdzību. Lai veiktu datu apstrādi ar SPSS 16, tika izveidota kodēšanas tabula, kas noteica atbilstību starp anketas jautājumiem un rādītājiem, kuri izmantoti datorizētā datu apstrādē. Pētāmo parādību raksturoja pazīmes un mainīgie lielumi.

1.tabula

Pētījuma norises grafiks

I posms (2003 – 2005)	II posms (2005- 2007)	III posms (2008-2010)
Mērķis – apraksta izveide par citu valstu pieredzi un olimpiskās izglītošanas procesu Latvijas skolās	Mērķis – izveidot olimpiskās izglītošanās modeli sporta augstskolas studentiem topošo sporta pedagogu profesionālo kompetenču pilnveidei	Mērķis – olimpiskās izglītošanās modeļa realizēšana LSPA studiju procesā topošo sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei
Uzdevums – apkopot citu valstu pieredzi olimpiskās izglītības jomā un Latvijā	Uzdevums – noteikt kompetences pilnveides moduļa satura komponentus un to savstarpējo ietekmi	Uzdevums – olimpiskās izglītošanās modeļa aprobācija
Darbība : 1. Literatūras teorētiskā analīze; 2. Pieredzes apkopojums Starptautiskajā Olimpiskajā akadēmijā	Darbība : 1. Konstatējošais eksperiments 2. Sporta skolotāju aptauja; 3. Dažādu mācību priekšmetu skolotāju aptauja; 4. Modeļa izveide; 5. Modeļa izvērtējums ekspertu skatījumā	Darbība : Novērtējošais eksperiments - personības struktūras komponentu (interese, spējas, vajadzības, prasmes, zināšanas) attīstības dinamikas izvērtēšana, apgūstot olimpiskās izglītības studiju kursu darbības modeļa ietvaros

Rezultāts – pētījuma mērķa izvirzīšana, pedagoģiskā eksperimenta sagatavošana	Rezultāts – pilotpētījuma rezultāti par olimpiskās izglītības procesu pasaulē, Latvijas skolās un LSPA. Olimpiskās izglītošanās modeļa izveide sporta augstskolas studentiem topošo sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei	Rezultāts – hipotēzes teorētiskā un praktiskā pierādījuma pamatojums
--	---	---

4. nodaļā „Profesionālās kompetences pilnveides pētījuma rezultāti sporta pedagogu olimpiskās izglītošanās procesā” atspoguļota empīriskā pētījuma norise un iegūtie rezultāti par sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveidi olimpiskās izglītošanās procesā.

4.1. apakšnodaļā „Pasaules un Latvijas olimpiskās izglītības salīdzinošais izvērtējums” analizēta Olimpiskās izglītības realizācija dažādās valstīs (Kanāda, ASV, Lielbritānija, Norvēģija, Ķīna, Grieķija, Krievija). Olimpiskās izglītības programmas ir tikpat dažādas kā valstis, kurās tās tiek realizētas, taču visām ir vairākas kopīgas iezīmes :

- lielākā daļa programmu ir veidotas bērniem un jauniešiem;
- gandrīz visās programmās ir iekļauti tādi temati kā antīkās un modernās olimpiskās spēles, mūsdienu olimpiskā kustība un valsts olimpiskās kustības vēsture;
- gandrīz visas programmas paredz attīstīt mērķtiecību, drosmi, izpalīdzīgumu un iejūtīgumu, kā arī prasmes kritiskās domāšanas, lēmumu pieņemšanas, atbildības sekmēšanai;
- gandrīz visas programmas ir veidotas tā, lai tās varētu integrēt dažādos mācību priekšmetos.

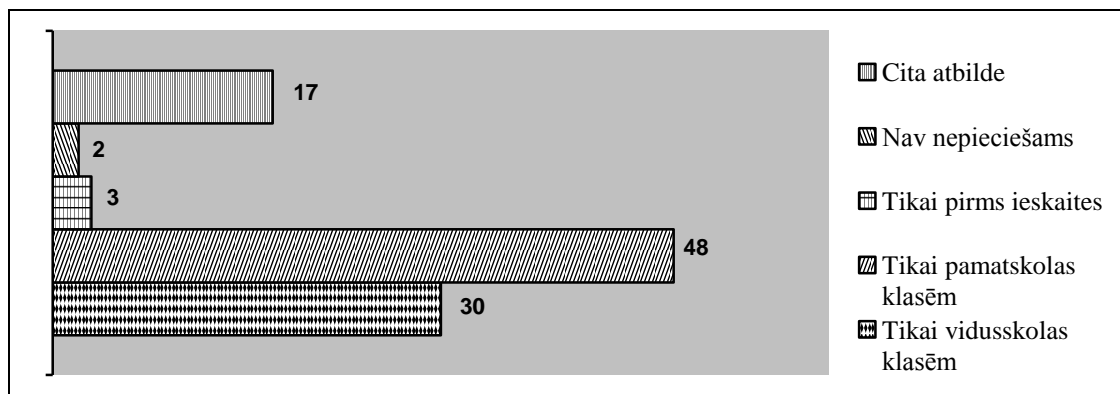
Latvijā olimpiskās kustības popularizēšanā darbojas vairākas organizācijas : Latvijas Olimpiskā komiteja, Latvijas Olimpiskā akadēmija, Latvijas Olimpiešu klubs, Olimpisko sacensību aģentūra, projekts „Pēdas” u.c., kuras rīko dažādus pasākumus, olimpiskajā kustībā iesaistot visu izglītības pakāpju audzēkņus. Šo pasākumu pedagoģiskais gala rezultāts iegūst arvien lielāku pievienoto vērtību. 2006./2007. gada Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijā studiju kursā *Olimpiskā izglītība* organizētā konstatējošā eksperimenta rezultātu izvērtējums ļauj secināt :

- tiek sekmēta studentu kognitīvo prasmju veidošanās;
- pilnveidojas studentu sadarbības prasmes;
- paaugstinās motivācija un interese;
- tiek veicināta aktīva pilsoniskā pieeja vēsturisko situāciju un problēmu izzināšanā.

SVID analīze parādīja, ka jaunie sporta pedagogi veidojās ne tikai par zinošiem speciālistiem, kas mācību priekšmetā sniedz zināšanas par olimpisko kustību, bet arī spēj būt par padomdevējiem pārējo mācību priekšmetu skolotājiem, iekļaujot didaktiskos paņēmienus un attiecinot tos uz konkrētiem tematiem, tā pilnveidojot topošo sporta speciālistu profesionālo kompetenci.

4.2.apakšnodaļa „Sporta pedagoga profesionālās kompetences pilnveides modeļa izveide studiju kursā *Olimpiskā izglītība*”. Lai sasniegtu pētījuma gala rezultātu – modeļa izveidošanu, tika interpretēti teorētiskie materiāli par Olimpisko izglītošanos pasaulē un Latvijā, tika veikti pilotpētījumi un apkopota empīriskā pieredze. Šajā nodaļā atspoguļoti skolotāju aptauju rezultāti, analizēti pamatzglītības un vidējās izglītības standarta uzdevumi, kas ir būtiski sagatavojot topošo sporta pedagogu, profesionālo kompetenci veidojošās prasmes iekļaujot ikvienā studiju kursā augstskolā.

4.2.1.paragrāfā „ Sporta skolotāju aptaujas izvērtējums” analizēti Latvijas sporta skolotāju aptaujas rezultāti, kuri gūti par skolēnu sagatavošanās procesu ieskaitei sportā.

1.att. Skolotāju viedoklis par teorētiskās sadaļas sporta stundu nepieciešamību(%)

Izvērtējot rezultātus, kuri iegūti skolotāju aptaujā secinām, ka lielākā daļa aptaujāto skolotāju uzskata, ka teorētiskās nodarbības sporta stundā ir nepieciešamas. Vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmeta standartā noteikts, ka sporta stundas uzdevums ir radīt izglītojamiem iespēju izzināt olimpiskās kustības, dažādu sporta veidu svarīgāko Latvijas sporta dzīves notikumu vēsturi, tāpēc, lai realizētu standartā izvirzīto uzdevumu, skolās ir nepieciešamas sporta teorētiskās nodarbības. Situācijas dinamiskai izmaiņai iesakām:

- sākot no 5. klases vienu reizi mēnesī audzināšanas stundas laikā organizēt sporta teorētisko stundu;
- organizēt projektu nedēļu skolā par olimpisko kustību;
- vairāk izmantot starppriekšmetu saikni.

4.2.2. paragrāfā „Skolotāju aptaujas izvērtējums par Olimpiskās izglītības integrāciju skolā” analizēti dažādu mācību priekšmetu skolotāju aptaujas rezultāti, kuras mērķis noskaidrot reālo situāciju skolā, vai skolotāji dažādos mācību priekšmetos iekļauj zināšanu apguvi par olimpisko kustību.

Izanalizējot datus par olimpiskās tematikas realizāciju dažādos mācību priekšmetos, tika iegūtas šādas sakarības.

2. tabula

Olimpiskās tematikas realizācija dažādos mācību priekšmetos

	Jautājums Nr. 1	Jautājums Nr. 2	Jautājums Nr. 3	Jautājums Nr. 4	Jautājums Nr. 5	Jautājums Nr. 6	Jautājums Nr. 7	Jautājums Nr. 8
1. Kādu mācību priekšmetu Jūs pasniedzat ?	1,000	-,259**	-,286**	-,240**	,017	-,001	-,152*	,182*
2. Jūs strādājat ar pamatskolas/vidusskolas klasēm ?	-,259**	1,000	,095	,025	-,009	,026	-,181*	-,007
3. Vai Jūsu vadītajā māc.priekš.progr. ir iekļauta kāda tēma, kas saistīta ar olimpisko kustību ?	-,286**	,095	1,000	,607**	,196**	,028	,407**	-,052
4. Vai Jūsu vadītajā māc.priekšm. būtu jāsniedz zināšanas par olimpisko kustību ?	-,240**	,025	,607**	1,000	,092	-,030	,310**	-,061
5. Kurā māc.priekš.būtu jāsniedz pamatzināšanas par olimpisko kustību ?	,017	-,009	,196**	,092	1,000	,082	-,058	,031
6. Vai skolēniem jautājumi par olimpisko kustību liekas interesanti ?	-,001	,026	,028	-,030	,082	1,000	,035	,102
7. Kā Jūs vērtējat savas zināšanas par olimpisko kustību ?	-,152*	-,181*	,407**	,310**	-,058	,035	1,000	-,025
8. Jūsu pedagoģiskais stāžs	,182*	-,007	-,052	-,061	,031	,102	-,025	1,000

* p<0,05, divpusīgs nozīmības līmenis; ** p<0,01, divpusīgs nozīmības līmenis

Tabulā redzams, ka pastāv vidēji pozitīva savstarpēja sakarība starp jautājumu „Kā Jūs vērtējat savas zināšanas par olimpisko kustību ?”(r_s=310,

$p < 0,01$), jautājumu „Vai Jūsu vadītajā mācību priekšmeta programmā ir iekļauta kāda tēma, kas saistīta ar olimpisko kustību?” (607, $p < 0,01$) un skolotāju viedokli jautājumā „Vai Jūsu vadītajā mācību priekšmetā būtu jāsniedz zināšanas par olimpisko kustību?”. Secinu, ka dažādu mācību priekšmetu skolotāji uzskata, ka skolēniem būtu jāiekļauj viņu vadītajā mācību programmā arī jautājumi par olimpisko kustību.

Pastāv vidēja savstarpēja sakarība starp aptaujāto skolotāju pašvērtējumu ($r_s = 407$, $p < 0,01$) un jautājumu „Vai Jūsu vadītajā mācību priekšmeta programmā ir iekļauta kāda tēma, kas saistīta ar olimpisko kustību?”. Daļa skolotāju savas zināšanas par olimpisko kustību diezgan viduvēji. Izvērtējot aptaujas rezultātus, redzam, ka vēstures, ģeogrāfijas un sporta skolotāji novērtēja savas zināšanas par olimpisko kustību kā pietiekamas, jo šo mācību priekšmetu programmās ir iekļauti jautājumi par olimpisko kustību un šo priekšmetu skolotāji atbildīgāk pieiet programmas realizācijai.

Pēc veiktās aptaujas varam secināt:

1. Skolotāji uzskata, ka skolēni izrāda interesi par olimpiskās kustības jautājumiem, tātad iekļaujami mācību programmās pēc iespējas vairāk.
2. Skolotāji norādījuši, ka daudzos mācību priekšmetos tiek apskatītas tēmas par Antīkām olimpiskām spēlēm (vēstures un ģeogrāfijas stundās).
3. Lai dažādu mācību priekšmetu skolotāji savās stundās iekļautu olimpisko tematiku, jāpaaugstina viņu zināšanas par olimpiskās kustības jautājumiem.

Kā liecina pētījuma rezultāti, aptaujātajiem skolotājiem ir pietiekama darba pieredze (vidēji 15 gadi), tāpēc viedoklis par olimpiskās izglītības nepieciešamību ir respektējams, taču šobrīd tikai 39,9 % aptaujāto skolotāju šo tematiku izmanto mācību priekšmetos. Tādejādi jaunie sporta pedagogi jā sagatavo tā, lai viņi ne tikai sporta stundā realizētu olimpiskās izglītošanās procesu, bet vadītu šo procesu pārējo mācību priekšmetu skolotājiem.

4.2.3.paragrāfs „Olimpiskās izglītības integrācijas iespējas skolā”. Iegūto aptauju rezultātā izveidojām tematiskā plāna piemēru olimpiskajā izglītībā, ar sadaļām, kuras varētu ietvert dažādos mācību priekšmetos skolā: veselības mācībā, ētikā, ekonomikā, latviešu literatūrā, Latvijas un pasaules vēsturē, ģeogrāfijā un sportā.

Tematu saraksts, kas saistīts ar olimpisko izglītību, veidots, analizējot valsts pamatizglītības un vidējās izglītības standartus, mācību priekšmetu programmas, skolotāju programmu paraugus, kā arī skolotāju aizpildītās anketas.

Ar izveidoto tematiskā plāna paraugu olimpiskajā izglītībā dažādos mācību priekšmetos pamatskolā tika iepazīstināti skolotāji Latvijas Olimpiskās akadēmijas rīkotajās sesijās 2005.-2008. gadā, kā arī publikācijā- Latvijas Olimpiskās akadēmijas biļetenā Nr.7 (2008).

4.2.4.paragrāfs „ Olimpiskās izglītības saturs augstskolā”. Studija kursa *Olimpiskā izglītība* programmas saturs veidots pamatojoties uz LR MK noteikumiem par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu un virzīts uz topošo sporta pedagogu kompetenču veidošanos šajā jomā.

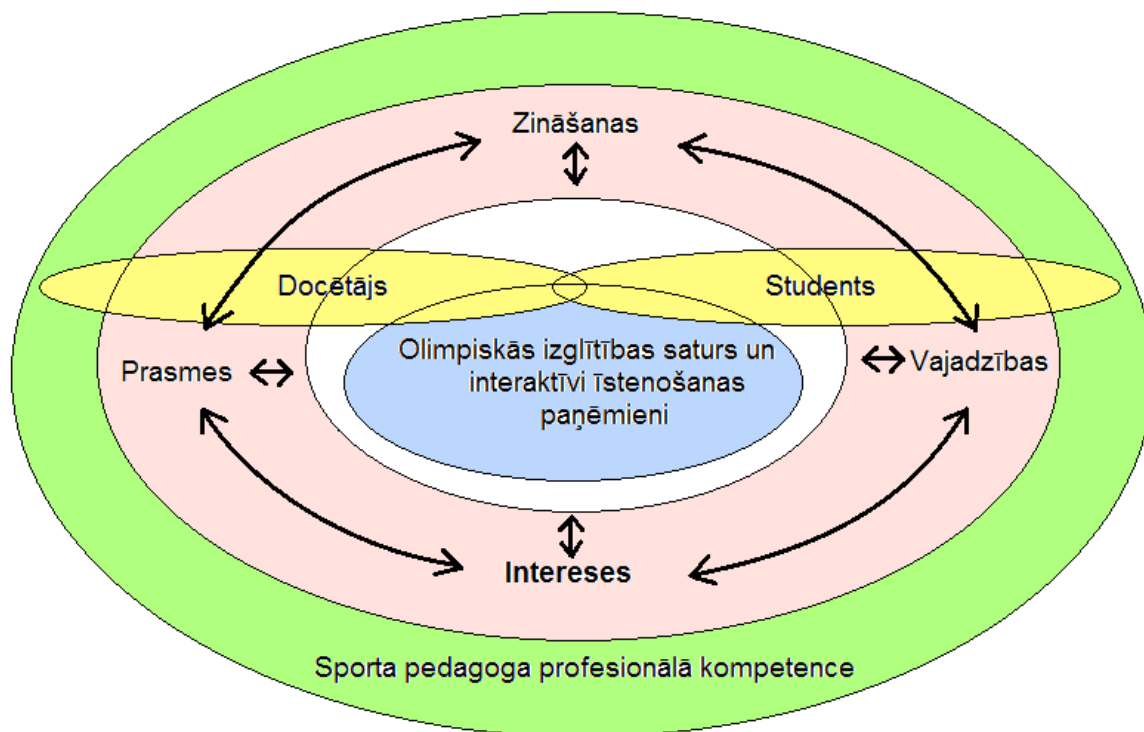
Veidojot studiju kursa *Olimpiskā izglītība* saturu, uzsvērtā topošo sporta pedagogu profesionālo kompetenču pilnveide, prasme strādāt ar daudzveidīgām metodēm, lai, sākot savas pedagogu gaitas, viņi tās varētu realizēt darbā ar skolēniem, izvēloties atbilstošākās skolēnu attīstībai, konkrētai tēmai un iespējām, izvirzot uzdevumus:

- sekmēt kognitīvo procesu apguvi;
- apgūt ”godīgas spēles” principus kā sporta ētikas pamatprasību;
- attīstīt prasmes un iemaņas profesionālās darbības vērtēšanas jomā;
- sekmēt studentu zinātkāres attīstību;
- veidot radošās darbības pieredzi;
- sekmēt pedagogu kompetences prasmju veidošanos;
- sekmēt studentu patstāvības attīstību pētnieciska rakstura uzdevumu risināšanā.

Viens no pedagoģiskā procesa komponentiem ir pētnieciskā darbība, kura balstās uz prasmēm un iemaņām veikt patstāvīgu darbību, rosināt izziņas interesi un attīstīt kritisko un radošo domāšanu.

Studiju kursa *Olimpiskā izglītība* saturs veidots sporta pedagogu sagatavošanai darbam ar skolēniem, tāpēc akcentēti tie uzdevumi, kas noteikti Valsts pamatizglītības standartā, MK noteikumos par valsts standartu valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmetu standartu un MK noteikumos par valsts standartu pamatizglītībā un pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem.

Pamatojoties uz pilotpētījumu rezultātiem (pedagoģiskais konstatējošais eksperiments, sporta skolotāju aptauja, dažādu mācību priekšmetu skolotāju aptauja, olimpiskās izglītības izpēte dažādās pasaules valstīs un Latvijā), tika izveidots olimpiskās izglītošanās modelis topošo sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei.

2.att. Olimpiskās izglītošanās modelis topošo sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei

Lai olimpiskās izglītošanās modeli topošo sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei skatītu kā veselumu, nepieciešama sistēmiski strukturālā pieeja. Šāda pieeja dod iespēju analizēt sistēmu kopumā un novērot atsevišķo komponentu funkcionēšanas īpatnību. Olimpiskās izglītošanās modelis topošo sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei sastāv no vairākiem komponentiem. Tie ir: olimpiskās izglītības saturs un interaktīvi īstenošanas paņēmieni (mērķis, saturs, metodes, starppriekšmetu saikne, ietekme uz personību, vērtējums); vajadzības; zināšanas; spējas un prasmes; interese.

Svarīgi panākt, lai docētājs un students studiju procesā iesaistītos, kā savstarpēji saistīti subjekti. Docētājs, izskaidrojot mērķi, atsedz konkrētu apstākļu mērķa saturu, t.i., tiek noskaidrots darbības veids, kas jāapgūst, tiek izvēlēti piemērotākie paņēmieni apguvei. Uzdevuma izpratne un apjēgšana, tā nozīmes personības attīstības definēšanā sekmē pozitīvas attieksmes veidošanos un rada vēlmi šo uzdevumu atrisināt. Tā rodas vajadzība olimpiskās izglītības satura apguves, tāpēc svarīgi, lai students atzītu, ka mērķis ir personīgi nozīmīgs.

Studiju kursa teorētiskā pamatojuma komponenti (saturs, metodes, starppriekšmetu saikne, ietekme uz personību) veidoti, ievērojot zinātniskā satura atlasē principus, izmantojot inovatīvus didaktiskos paņēmienus. Visu komponentu (zināšanu, prasmju, inovatīvo paņēmienus) lietošanas pieredze izglītošanās procesa

praksē virzīta uz darbības modeļa izveidi olimpiskajā izglītībā. Pasaules prakse olimpiskajā izglītībā virzīta uz zināšanu apguvi, taču mūsu izveidotais olimpiskās izglītības apguves modelis ir ar praktiskās darbības ievirzi, jo mērķis ir panākt, lai topošais sporta pedagogs, izmantojot apgūtos teorētiskos pamatus un prasmes, var veikt profesionālu, inovatīvu un pētniecisku darbību. Sporta pedagogam jāprot patstāvīgi iegūt, atlasīt, analizēt un izmantot informāciju, risināt problēmas, jāizprot profesionālās ētikas pamatprincipi, jāprot formulēt, un analītiski aprakstīt informāciju, savas profesijas problēmas un risinājumus, izskaidrot un argumentēti par tiem diskutēt gan ar speciālistiem, gan nespeciālistiem.

Svarīgi motivēt studentus patstāvīgai kompetences pilnveidei, kura saistīta ar tālāko profesionālo pilnveidi. Būtiski, lai topošais sporta pedagogs ir gatavs uzņemties atbildību un iniciatīvu, veicot darbu gan individuāli, gan komandā, gan vadot citu – savu audzēkņu - darbu. Sporta pedagogam ir jābūt gatavam pieņemt lēmumus un rast risinājumus mainīgos vai neskaidros apstākļos. Pedagogam jāprot novērtēt savu un citu rezultātus, tāpēc modeļa praktiskajā darbības apguves procesā iekļauta atgriezeniskā saite un pašnovērtējums.

Studiju kursā tiek apskatītas visdažādākās iespējas, kā studenti var iekļauties gan Latvijas olimpiskajā kustībā, gan Starptautiskajā olimpiskajā kustībā. Dalība dažādos Latvijas Olimpiskās akadēmijas, Latvijas Olimpiskās komitejas, Olimpisko sacensību aģentūras pasākumos nostiprina studiju kursā iegūtās zināšanas un prasmes. Studentiem praktiskajā pedagoģiskajā procesā pielieto olimpiskās izglītošanās prakses piemērus (olimpiskā diena, projektu nedēļa).

Pamatojoties uz pilotpētījumu rezultātiem (pedagoģiskais konstatējošais eksperiments, sporta skolotāju aptauja, dažādu mācību priekšmetu skolotāju aptauja, olimpiskās izglītības izpēte dažādās pasaules valstīs un Latvijā), tika izveidots studiju kursa *Olimpiskā izglītība* saturs, noteikts katras tēmas sasniedzamais rezultāts, metodes un metodiskie paņēmieni, starppriekšmetu saikne, ietekme uz personību.

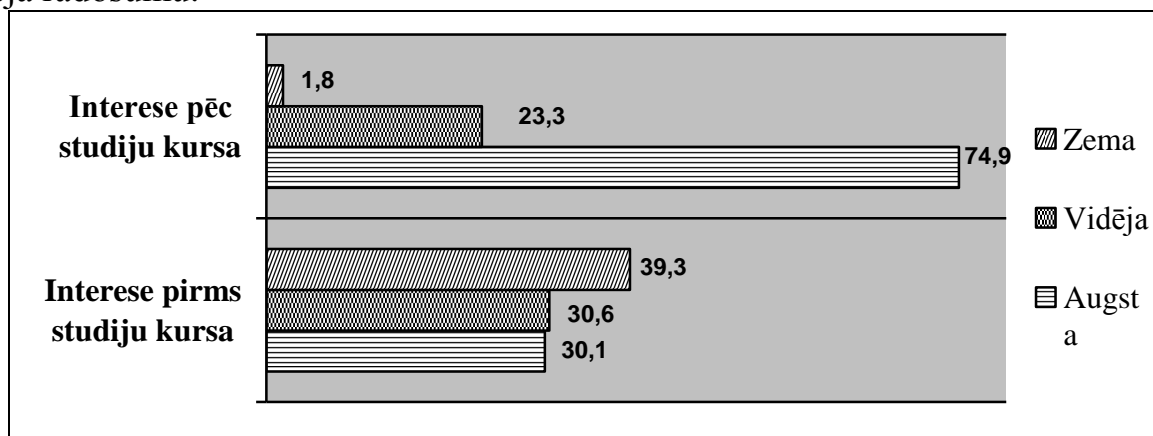
4.3. apakšnodaļā „Olimpiskās izglītošanas novērtējums un ietekme uz studentu profesionālās kompetences pilnveidi” novērtēti olimpiskās izglītošanās procesa apguves rezultāti, to ietekme uz topošo sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveidi. Novērtējošā eksperimenta uzdevumi :

- realizēt topošo sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveides modeli studiju kursā *Olimpiskā izglītība*;
- aprobēt topošo sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveides metodiku un noteikt tās efektivitāti.

Novērtējošais eksperiments notika 2008./2009 ak.g., kurā piedalījās 155 LSPA dienas nodaļas 1. kursa studenti. Studiju kursa *Olimpiskā izglītība* apguve tika organizēta pēc jaunā satura izstrādes vairāk uzsverot inovatīvo paņēmieni

lietošanu, ar mērķi sniegt ne tikai zināšanas, bet apgūt prasmi lietot tos, kā arī veidot saikni ar citiem mācību priekšmetiem gan skolā, gan augstskolā.

Visa studiju kursa laikā studentiem tika piedāvātas izziņas interesi veicinošas mācību metodes – darbs mazās grupās, prāta vētra, diskusija, mācību ekskursija, spēles, projekts, pētījumi. Pirms darba tika formulēti uzdevumi un paskaidroti darba veikšanas mērķi, nodarbības beigās tika apspriesti iegūtie rezultāti. Studenti izvirzīja dažādas teorijas, apsprieda, noliedza, diskutēja, minēja piemērus - dažādu viedokļu salīdzināšana veicināja zināšanu apguvi, veidoja sadarbības prasmes, sekmēja radošumu.

3.att. Studentu intereses salīdzinājums studiju kursa *Olimpiskā izglītība* ietvaros pirms un pēc apguves (%)

Salīdzinot studentu aptaujas rezultātus pirms un pēc studiju kursa apguves, redzams, ka pirms eksperimenta studenti savu interesi vērtēja kā vidēju un pat zemu. Integrējot inovatīvus paņēmienus studiju procesā, studentiem paaugstinājās interese un to apguves veidiem.

3. tabula

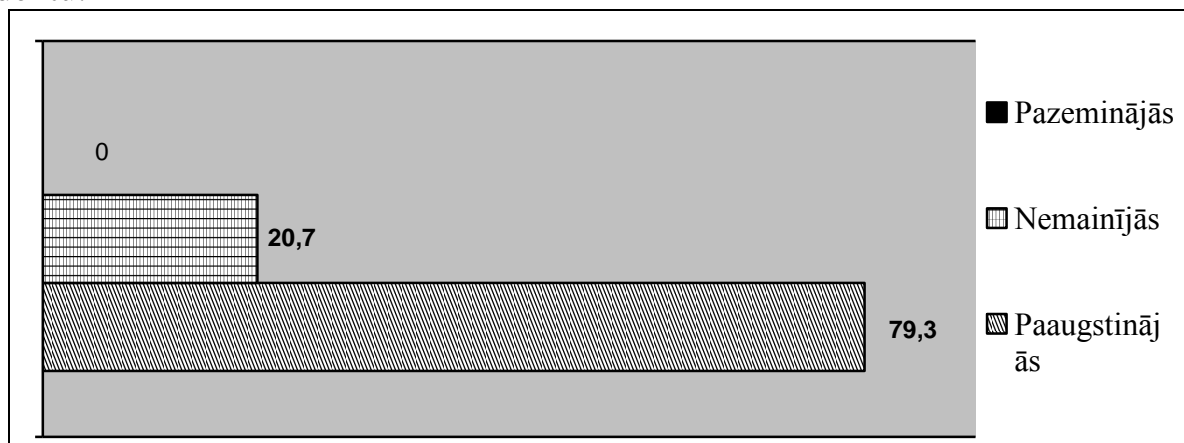
Olimpiskās izglītības studiju kursa apguves paņēmieni izvērtējums

Jautājumi	Attieksme pret darbu grupā		
	Pozitīva	Vidēja	Negatīva
Man patīk strādāt grupā	112	56	-
Es varu patstāvīgi risināt uzdevumus, kuri tiek risināti grupā	70	77	21
Es iegūstu jaunas zināšanas, strādājot grupā	128	40	-
Es grupā aktīvi apspriežu uzdevuma risinājumu	76	80	12
Es ieklausos citu grupas biedru viedoklī	99	69	-
Strādājot grupā, es esmu pasīvs	83	82	3
Strādājot grupā, es labprāt uzņemos līdera lomu	84	79	5
Es netieku citiem līdzī un vienkārši gaidu, kad grupa beigs darbu	7	66	95

Strādājot grupā, man nepietiek laika atbildēm uz jautājumiem	10	59	99
Darbs grupā uzlabo manas zināšanas un paaugstina manas prasmes	148	20	-
Man patīk patstāvīgi pildīt uzdevumus, projektus	76	60	32
Es labprāt piedalos diskusijās	135	31	2
Man patīk piedalīties lomu spēlēs	101	66	1
Kopā (%)	54 %	34,5 %	11,5 %

Studentu izvērtējums par izmantotajiem paņēmieniem studiju kursā (sk.3.tab.), liecina, ka lielākā daļa studentu dod priekšroku lomu spēlēm, diskusijām, darbam grupās, taču tikai puse no aptaujātajiem studentiem aktīvi piedalās uzdevuma risinājuma apspriešanā.

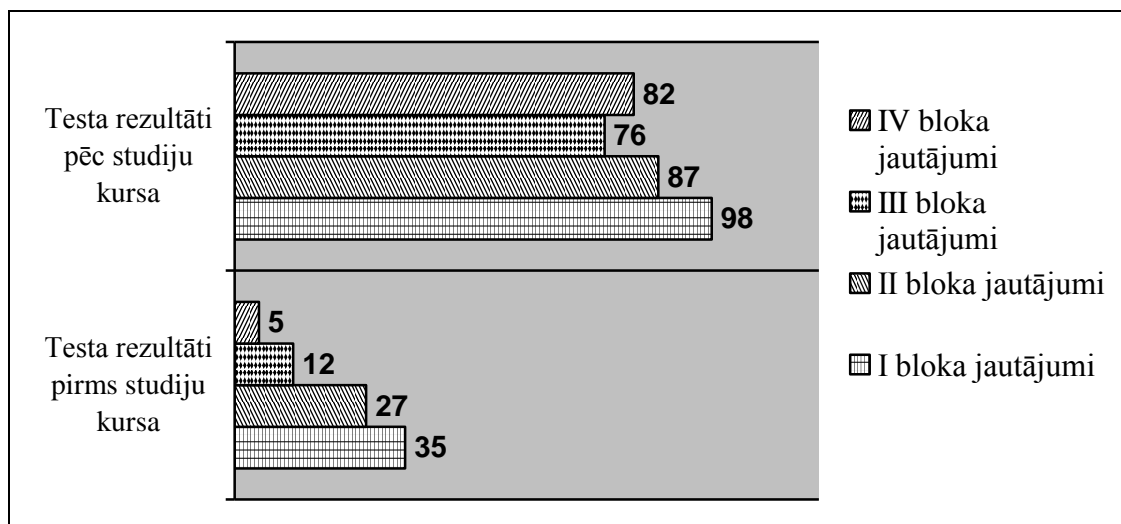
Izvērtējot pētījuma rezultātus secinām(sk.4. att.), ka pēc studiju kursa programmas realizācijas sadarbības prasmes ir būtiski paaugstinājušās 79,3 % respondentu.

4.att. Studentu sadarbības prasmju vērtējums pēc novērtējošā eksperimenta (%)

Pētījuma rezultāti liecina, ka daudzveidīgu paņemienu lietošana sekmē mācību procesu daudzveidību, veicina audzēkņu sociālo aktivitāti un radošas personības veidošanos.

Lielākā daļa studentu iestājušies LSPA tūlīt pēc vidējās izglītības apguves, tātad arī salīdzinoši nesen kārtota ieskaite *Sportā*, kurā ietverti jautājumi par olimpisko kustību. Studenti savas zināšanas par olimpisko kustību pirms studiju kursa apguves vērtē viduvēji. Kā augstas savas zināšanas novērtēja 15,1% aptaujāto studentu. Atkārtotajā aptaujā pēc studiju kursa visi studenti atbildēja, ka paplašinājies zināšanu apjoms par olimpisko kustību. To apliecina arī atkārtotais zināšanu tests. Zināšanu apguves dinamika, salīdzinot testa rezultātus pirms un pēc studiju kursa apguves, ir ievērojami paaugstinājusies.

5.att. Studiju kursa *Olimpiskā izglītība* rezultāti pirms un pēc zināšanu testa (%)

Vērtējot testa rezultātus, redzams, ka pirms eksperimenta pareizo atbilžu skaits ir neliels. Vairāk pareizu atbilžu bija uz I bloka jautājumiem, kas satur faktu zināšanas. IV bloka jautājumos, kuru atbildēs nepieciešama analīze un sintēze sasniedza tikai 5%.

No iepriekšminētiem datiem un atkārtotā testa rezultātiem secinām, ka studentu zināšanas studiju kursā *Olimpiskā izglītība* ir būtiski paaugstinājušās, ko sekmēja inovatīvo paņēmienu pielietošana.

Pamatojoties uz studentu zināšanu, prasmju un iemaņu vērtēšanas rezultātiem, secinām: ja studiju procesā, apgūstot un pilnveidojot zināšanas un prasmes, tiek izmantoti inovatīvi paņēmieni, tad veiksmīgāk veidojas studentu motivācija iegūt zināšanas un tās pielietot praktiskajā pedagoģiskajā procesā.

SECINĀJUMI

1. Izvērtējot pasaules valstu un Latvijas pieredzi olimpiskās izglītības īstenošanā, secinām:

- pasaulē pieejamās olimpiskās izglītības programmas saturiski veidotas, gatavojoties konkrētajām olimpiskajām spēlēm. Programmu mērķauditorija ir bērni un jaunieši, tās virzītas uz kognitīvo procesu sekmēšanu un tādu personības īpašību veidošanu kā : mērķtiecība, drosmē, izpalīdzīgums un pilsoniskā apziņa;
- Latvijā olimpiskās izglītošanas procesu vada Latvijas Olimpiskā komiteja un Latvijas Olimpiskā akadēmija, sadarbībā ar Olimpisko sacensību aģentūru, Latvijas Olimpiešu klubu, Vides projektu „Pēdas” un Latvijas Sporta muzeju veidojot izglītojošus pasākumus bērniem, jauniešiem, sportistiem, sporta pedagogiem, treneriem, žurnālistiem u.c.;

- LSPA, kurā tiek izglītoti diplomēti sporta speciālisti vienīgā realizē Olimpiskās izglītības programmu sportā, vienlaikus sadarbojoties ar Latvijas Olimpisko komiteju un Latvijas Olimpisko akadēmiju tādejādi pārejot no izziņas līmeņa uz programmas praktiskās realizācijas procesu.
- olimpiskās izglītības programmas mērķauditorija ir visās izglītības pakāpēs Latvijā;
- LSPA veiktā sākotnējā pētījuma rezultāti studiju kursā *Olimpiskā izglītība* liecina, ka izmantojot interaktīvas metodes :
 - tiek sekmēta studentu izziņas procesu veidošanās un attīstība;
 - pilnveidojas studentu sadarbības prasmes;
 - paaugstinās motivācija un interese;
 - tiek veicināta aktīva dzīves pieeja vēsturisko situāciju un problēmu izziņāšanai.
- olimpiskās izglītības temati vispārīzglītojošos mācību priekšmetos skolā pilnībā nav integrēti, šobrīd tikai 39,9 % aptaujāto skolotāju mācību priekšmetos iekļauj tematus par olimpisko kustību. Skolotāju aptaujās iegūtie rezultāti liecina par nepieciešamību izveidot olimpiskās izglītības tematiskā plāna satura piemērus, kuru varētu izmantot dažādos mācību priekšmetos pamatzglītībā: veselības mācībā, ētikā, ekonomikā, latviešu literatūrā, Latvijas un pasaules vēsturē, ģeogrāfijā un sportā.

2. Pamatojoties uz pilotpētījuma rezultātiem tika izveidots olimpiskās izglītošanās modelis sporta augstskolas studentiem, topošo sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei. Studiju kursa *Olimpiskā izglītība* saturā iekļauti būtiskākie jautājumi no citu valstu olimpiskās izglītības programmām, bet satura realizācijai izmantoti interaktīvi apguves paņēmieni. Olimpiskās izglītošanās modelis topošo sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei izstrādāts, ņemot vērā pieredzi, literatūras teorētisko analīzi, aptauju, konstatējošā eksperimenta rezultātus un empīrisko pieredzi. Olimpiskas izglītošanās modelis ietver olimpiskas izglītības satura, motivācijas, prasmju apguves jēdzienus, savstarpējo sadarbību un saikni starp docētāju un studentu, tādejādi sekmējot sporta pedagogam nepieciešamās kompetences paaugstināšanos.

Studiju kursa *Olimpiskā izglītība* saturu un izveidoto olimpiskās izglītošanās modeli topošo sporta pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei atzinīgi novērtēja eksperti: prof. V. Rodičenko, Krievija un LOK olimpiskās izglītības un informācijas programmu vadītāja A. Erta, Starptautiskās Olimpiskās sesijas nacionālo olimpisko akadēmiju prezidenti, direktori un dalībnieki 2007.gada maijā Olimpijā (Grieķijā).

3. Izstrādātais studiju kursa *Olimpiskā izglītība* saturs un inovatīvo paņēmieni modelis pozitīvi ietekmē šādus personības veidošanās komponentus:

- interesi (paaugstinājās par 74,9%);
- gatavību darboties ar inovatīviem paņēmieniem (palielinājās par 54 %);
- sadarbības prasmes (paaugstinājās par 79,3 %).

Studentu olimpiskās izglītības apguves dinamika pēc inovatīvā olimpiskās izglītības modeļa topošo sporta pedagogu kompetences pilnveidei paaugstinājās:

I blokā – 63 %;

II blokā – 60%;

III blokā - 64%;

IV blokā - 77%.

Visaugstākie dinamikas rādītāji ir IV bloka jautājumiem, tas skaidrojams ar viszemākajiem sākotnējiem fona datiem un nepieciešamību šī bloka atbildēs iekļaut analīzi un sintēzi, un pieredzi gūtu no praktiskās darbības.

Realizējot izveidoto profesionālās kompetences pilnveides modeli studiju kursā *Olimpiskā izglītība* un nosakot tās īstenošanas efektivitāti, ir pilnveidojusies sporta pedagogam nepieciešamā kompetence, kura :

- nodrošina efektīvu mācīšanas – mācīšanās procesu;
- sekmē morāles un ētikas normu apzināšanos, izkopj cilvēka vērtību sistēmu;
- veicina vispusīgas personības attīstību un gatavību dzīves darbībai;
- sekmē priekšstatu veidošanos par pozitīvām cilvēku savstarpējām attiecībām;
- palīdz pedagogam izvēlēties efektīvāko rīcības stratēģiju problēmsituācijās;
- sekmē pedagoga sadarbību ar audzēkņiem un kolēģiem;
- sekmē pedagoga pašattīstību un panākumus darbā.

Pētījumu rezultātu aprobācija

Promocijas darbs apspriests ar starptautiskajiem ekspertiem

2009. gada 23.-25. aprīlī 2nd Baltic States sport science conference, Viļņā (Lietuva), darba grupas konsultācijā piedaloties prof. P. Karoblis (Viļņas Pedagoģiskā Universitāte, Lietuva), prof. M. Bulatova (Kijevas Fiziskās kultūras institūts, Ukrainas Olimpiskā akadēmija, Ukraina), prof. U. Grāvītis (Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija), apspriests izvēlētais pētījuma veids, pētniecisko

metožu atbilstība, iegūto datu apstrādes metodes, iegūto rezultātu validitāte un ticamība.

Ziņojumi starptautiskās konferencēs

1. „Role of Olympic education at school.” Scientific Conference - Sport training in interdisciplinary scientific researches. Chestohowa, Poland, 2004
2. „The Model of the Olympic Education In Latvia”. Seminar” Education Through Sport”, Puhajarve (Otepe), Estonia, 2004
3. „Необходимость олимпийского образования школьников”. Starptautiskā konference "Инновационные процессы в физкультурном образовании : опыт, проблемы, перспективы." Minska, Baltkrievija, 2005
4. „LSPA studentu un absolventu starti Olimpiskās komandas sastāvā no 1992. - 2004.gadam”. SELL spēļu konference „ Students, sports, izglītība”. Rīga, LSPA, 2005
5. „Формы внедрения олимпийской тематики в учебный процесс специализированного спортивного вуза”.IX международный научный конгресс «Олимпийский спорт и спорт для всех».- IX International scientific congress „Modern Olympic and Paralympic Sport and Sport for All”. Киев,Украина, 2005
6. „Olimpiskā izglītība vispārizglītojošo skolu programmā”. ATEE SPRING UNIVERSITY- Teacher of 21st century : Quality Education for Quality Teaching. Rīga, LU, 2006
7. „ Interaktīvo metožu pielietojums sporta vēstures un olimpiskās izglītības apgūvē (LSPA studentiem)” 4. starptautiskā zinātniskā konference „Pedagoģija: teorija un prakse”. Liepāja, 2006
8. „Применение интегрированной программы олимпийского воспитания в школе”. 5th International Scientific Conference „Teacher` Training in 21 st Century : Changes and Perspectives” Lietuva, Šauļi, 2006
9. „Theme of the Olympic in primary school”. First Baltic conference of young scientists in exercise and sport sciences.Tartu, Estonia, 2008
10. „Олимпийское образование в общеобразовательной школе” .XII International scientific congress „Modern Olympic and Paralympic Sport and Sport for All”. Moscow, Rusia,2008
11. „Интерактивные методы академического курса «Олимпийское образование» в спортивном вузе.” XII International scientific congress „Modern Olympic and Paralympic Sport and Sport for All”.Moscow, Rusia, 2008
12. „Profesionālās kompetences veidošana studiju kursā „Olimpiskā izglītība””. LSPA Starptautiskā zinātniskā konference. Rīga, LSPA, 2009

13. „Theoretical substantiation of the study course Olympic Education, the influence of the study course on the development process of a creative individuality.” 2th Baltic Sport science conference, Vilnius, Lithuania, 2009.
14. „Activities of the Latvian Olympic Academy in the field of Olympic education”. ”Historical experiences and current trends in Olympic education”. Tartu, Estonia, 2009
15. „Konceptuālās pieejas Olimpiskās izglītības apguvei augstskolā” RTU 50. Starptautiskā zinātniskā konference. Sekcija „Humanitārās un sociālās zinātnes”. Rīga, RTU, 2009

Ziņojumi konferencēs

1. „Olimpiskā izglītība skolā”. LSPA akadēmiskā konference "Sporta zinātne un izglītība gadsimtu griežos". Rīga, LSPA, 2004
2. „Termina "Olimpiādes spēles" skaidrojums” LSPA akadēmiskā konference" Eiropā un Latvijā - sportā - vienā valodā". Rīga, LSPA, 2005
3. „LSPA studentu un absolventu starti Olimpiskās komandas sastāvā no 1992. - 2004.gadam”. SELL spēļu konference „ Students, sports, izglītība”. Rīga, LSPA, 2005
4. „Interaktīvo uzdevumu pielietošana sporta vēstures un olimpiskās izglītības apgūvē”. Rīga, LSPA, 2006
5. „Olimpiskās izglītības studiju kursa programmas saturs sporta augstskolas studentiem”. LSPA zinātniskā konference. Rīga, LSPA , 2007
6. „Olimpiskās izglītības teorētiskais pamatojums”. 5. starptautiskā zinātniskā konference „Pedagoģija: teorija un prakse”. Liepāja, 2007
7. „Skolēnu fiziskās attīstības, funkcionālās un fiziskās sagatavotības korelatīvās sakarības (6. klase)”. LSPA zinātniskā konference, Rīga, LSPA, 2008
8. „Didaktiskās pieejas studiju kursu īstenošanā sporta augstskolā”. Liepājas Universitātes sporta katedras zinātniski-metodiskā konference „Sporta izglītības aktualitātes”. Liepāja, 2009

Zinātniskās publikācijas

1. Gulbe A. Role of Olympic education at school. (Scientific Conference " Sport training in interdisciplinary scientific researches"; October 21-21,2004): Directions of development of scientific research in sport training.-Poland: Chestohowa, Faculty of management technical univesity of Chestochowa, 2004.- c.77-82
2. Jansone R.,Immere I.,Gulbe A. LSPA studentu un absolventu starti Latvijas Olimpiskās komandas sastāvā no 1992. līdz 2004.gadam: XXI SELL studentu

spēļu zinātniskās konferences „Students, sports, izglītība” ,Rīga 2005.g.19.maijā materiāli–Rīga,LASS,LSPA,2005.-12-21 lpp.

3. Янсоне Р., Гулбе А. Формы внедрения олимпийской тематики в учебный процесс специализированного спортивного вуза: IX международный научный конгресс.- Киев, 2005 -36 с.

4. Gulbe A.Olimpiskā izglītība vispārizglītojošo skolu programmā.- ATEE SPRING UNIVERSITY- Teacher of 21st century : Quality Education for Quality Teaching.-Riga,2006.-1060-1066 p.

5. Jansone R., Gulbe A. Interaktīvie paņēmieni sporta vēstures un olimpiskās izglītības apgūvē (LSPA studentiem).- Liepāja, 2006.-58.-63.lpp.

6. Gulbe A. Olimpiskās izglītības teorētiskais pamatojums.- Liepāja, 2007. - 150. - 156. lpp.

7. Gulbe A. Theme of the Olympic in primary school.-ACTA Kinesiologiae Universitatis Tartuensis. Volume 13. ”. Abstracts of the First Baltic conference in exercise and sport sciences and the First Baltic conference of young scientists in exercise and sport sciences Tartu, Estonia, 2008.- 34-35 p.

8. Gulbe A. Studiju kursa „ Olimpiskā izglītība” ietekme uz sporta pedagoga profesionālo kompetenču veidošanās procesu.- Rīga, LSPA, 2009.-83.-90.lpp.

9. Gulbe A. Konceptuālās pieejas Olimpiskās izglītības apgūvei augstskolā. RTU 50. Starptautiskā konference.- Rīga, RTU, 2009.-7 lpp. (iesniegts publicēšanai).

Publikācijas

1. Gulbe A. Role of Olympic education at school.-12th International Seminar on Olympic Studies for Postgraduate students 10/6-10/7/2004.-International Olympic Academy.-Ancient Olympia, Greece,2004.- 417- 426 p.

2. Gulbe A., Slapjums U. Tematiskais plāns olimpiskajā izglītībā mācību priekšmetā „ Ētika”(7. klase).- Latvijas Olimpiskās akadēmijas biļetens Nr.7, LOA.2008.-28.-33.lpp.

3. Immere I., Fernāte A., Gulbe A. Rīgas vispārizglītojošo skolu 6. klases skolēnu fiziskās sagatavotības, attīstības un funkcionālie rādītāji.- Rīga, LSPA, 2009.-46.- 55.lpp.

Grāmatas

1. Jansone R., Gulbe A.Materiāli par sporta vēsturi un Olimpisko izglītību. – Mācību līdzeklis. – Rīga, LSPA, 2006.- 206 lpp.

Metodiskie materiāli

1. Gulbe A. Pjēra de Kubertēna loma olimpiskajā kustībā.-Rīga,LSPA,2005- 12 lpp.

2. Gulbe A. Paralimpiskā kustība Latvijā un pasaulē. – Rīga, LSPA, 2007.- 15 lpp.

3. Gulbe A. Olimpisko izglītības programmu raksturojums dažādās valstīs.- Rīga, LSPA 2009.-18 lpp.

4. Gulbe A. Olimpiskā izglītība Latvijā.- Rīga, LSPA, 2009.-21 lpp.

Pateicības

Izsaku sirsnīgu pateicību promocijas darba vadītājai Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas profesorei Dr.paed. Rasmai Jansonei un konsultantei docentei Dr. Paed. Andrai Fernātei par atbalstu, izpratni un padomiem satura izklāsta interpretējumā.

Vēlos pateikt lielu paldies par pretimnākšanu un mērķtiecīgajām diskusijām LSPA profesoram Dr. habil.paed. Leonardam Žukovam. Īpašs paldies profesoram Dr.paed. Uldim Grāvītim par sapratni un padomiem zinātniskuma atziņu izcelšanā.

CURRICULUM VITAE

PERSONAS DATI:

Vārds, uzvārds: **Antra Gulbe**
Dzimšanas dati: 20.02.1968.g., Rīgā.
Adrese: Brīvības gatve 333, Rīga, LV- 1006
Tālrunis, e-pasts: 29878948, antragulbe@inbox.lv
Akadēmiskie nosaukumi, zinātniskie grādi : lektore, pedagoģijas zinātņu maģistrs sporta pedagoģijā

IZGLĪTĪBA:

2003.- 2007. Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija. Doktorantūra
1994.- 1996. Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija. Maģistratūra.
1987. - 1992. Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija

DARBA PIEREDZE:

kopš 2009. Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija, projektu vadības centrs, projektu vadītāja
kopš 2006. Latvijas Olimpiskā akadēmija, projektu vadītāja
kopš 2005. Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija, teorijas katedra, lektore
2002.- 2005. Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija teorijas katedra, asistente
1986.– 2009. Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija bibliotēka, bibliotekāre

PAPILDUS IZGLĪTĪBA(KURSI, SEMINĀRI), STUDIJU VIZĪTES:

- LU Pedagoģijas un psiholoģijas institūta kursi "Augstskolu didaktika: mūsdienu teorijas un prakse" 160 stundas, Rīga, 2003

- 12. Starptautiskais seminārs pēcdiploma studentiem Olimpija, Grieķija, 10.06.-10.07.2004
- Pan-hellenic kongress „Olimpisko spēļu organizācija un menedžments” Sparta, Grieķija 25.-27.07.2004
- Starptautiskā konference "Education trough sport". Otepe, Igaunija, 02.-05.12.2004
- Baltijas valstu Olimpisko akadēmiju seminārs „Perspectives in Baltic cooperation in developing the Olympic education”. Tartu, Igaunija, 25.05.2005
- 9. Starptautiskais seminārs Nacionālo Olimpisko akadēmiju vadītājiem Olimpija, Grieķija, 01.-08.06.2007
- Seminārs „Baltijas republiku vienotība Olimpiskajā izglītībā”. Baltijas valstu nacionālo Olimpisko akadēmiju seminārs. Rīga, 28.04.2007
- Kursi „Модель формирования индивидуальной учебной деятельности” 40 stundas, 25.-29.08.2008
- Lietuvas Olimpiskās akadēmijas 20 gadu jubilejas konference, Viļņa, Lietuva, 20.11.2009.
- 14. Starptautiskā kreativitātes konference „Kreativitāte individualitātes dzīves gaitā” Rīga, 06.-07.11.2009
- Seminārs „ Basic of sport science” 8 stundas Tartu, Igaunija, 03.12.2009
- Pirmais Latvijas Jauno zinātnieku un doktorantu forums. Rīga, LU, 04.12.2009
- Profesionālās pilnveides kursi „Kvalitatīvā pētniecība sporta zinātnē” 20 stundas, Rīga, LSPA, 12.2009.-01.2010.

PEDAGOĢISKAIS DARBS, DOCĒJAMIE STUDIJU KURSI :

Sporta vēsture 0,5 KP

Olimpiskā izglītība 0,5 KP

Pedagoģiskā doma Latvijā 0,5 KP

Bāzes prakse 6 KP

Kvalifikācijas prakse 8 KP

PAPILDUS ZIŅAS PAR PROFESIONĀLO DARBĪBU:

No 1996.g. – LSPA Uzņemšanas komisijā

No 2000.g. – LSPA Iestājeksāmenu komisijā

No 2000.g. – Baltijas pedagoģijas vēsturnieku asociācijā

VALODU PRASMES: krievu, angļu.

04.03.2010

LATVIAN ACADEMY OF SPORT EDUCATION

Antra GULBE

**INNOVATIVE MODEL OF ACQUIRING OLYMPIC
EDUCATION FOR THE IMPROVEMENT OF SPORT
PEDAGOGUE PROFESSIONAL COMPETENCE**

Summary of Doctoral Dissertation

The degree of doctoral in pedagogy PHD Paed in field of Sports science in
subfield of Sports Pedagogy

Riga, 2010

The Doctor dissertation was worked out in the Latvian Academy of Sport Education from the year 2003- 2010.

Supervisor:

Dr.paed.,prof. **Rasma Jansone**

Adviser:

Dr.paed.,doc. **Andra Fernate**

Doctor dissertation will be defended in the Promotion Council Latvian Academy of Sport Education.

Chairman:

Dr.paed.,prof. Uldis Gravitis

Members of the Council:

Dr.paed.,prof. Agita Abele

Dr.paed.,prof. Juris Grants

Ph.D.asoc.prof. Aija Klavina

Dr.h.paed.,prof. Janis Lanka

Dr.med.prof. Viesturs Larins

Dr.med.prof. Inese Pontaga

Dr.paed.,prof. Andris Rudzitis

Scientific secretary of the Council:

Dr.paed., doc. Irena Dravniece

Reviewers:

Dr. h.paed. prof. Povilas Petras Karoblis(Vilnius Pedagogical University)

Dr.paed., asoc.prof. Janis Melbardis (University of Latvia)

Dr.paed., prof. Andris Rudzitis (Latvian Academy of Sport Education)

The defence of the dissertation will take place on June 29, 2010 at 11 a.m. in Latvian Academy of Sport Education, Brivibas gatve 333, Riga, room 205.

The Dissertation and Summary is accessible in library of Latvian Academy of Sport Education.

General characteristics of the dissertation

The main aim of education is to form free and creative personality, achieve that the society and every member of it is responsible for himself/herself, his/her state and higher human and moral values. The realization of main task of education in study process should be organized in such a way that it connects studies with life, integrates study subjects to develop key competencies, necessary in life.

In the conception of the Development of Education from 2006 to 2010 is defined the aim of education, at the basis of which is „(..)create for everyone possibilities to form as a mentally and physically developed, free and responsible creative personality”. From this statement can be drawn conclusion that creative personality is one of the fundamental aims of contemporary education, and, in its turn, one of the aims of basic education is to provide conditions and give opportunity for every student as a personality to store the experience of creative activity. Creativity is necessary in the selection of content and offer; in choosing, developing and approbating appropriate methodology, in securing beneficial pedagogic environment, in communication. Without creativity it is impossible to imagine also the education of the whole society, so that it is able to live in nowadays changing conditions.

The changes of the system of education influence not only Latvia. In the states of the world education is considered to be main means in performing essentially important task: prepare youngsters for life, so that they can take responsibility, understand multicultural environment and life in it, purposefully predict their activity and career for economically independent life, be able to live in a society based on knowledge and creativity.

Contemporary students should acquire thorough knowledge, attitudes and skills, be ready for real life activities of human being of the XXI century. The components of readiness are independence, responsibility, experience of activity and social experience.

The aim of Olympic education is the development of harmonious personality, promote the formation of society, caring for, securing and defending honor of the personality. Olympic education is a set of educating events, introducing Olympic ideas and basic values, enabling people to develop themselves physically and mentally.

Nowadays many organizations in the world are engaged in developing, disseminating and explaining Olympic ideas. In the schools of many states already for several years is being implemented a Program of Olympic education, which is improved from year to year. The Program of Olympic education, as pointed out by several authors (*Buller J., Coffmann J., Hsu L., Pyun D. Y., Shakhverdieva S., Stauffer P, Georgiadis K.*), has been carried out and has proved to be necessary in

many states of the world: Canada, Russia, the USA, Greece, Australia, France, Spain, Norway.

Involve society, especially youngsters, in Olympic movement is a problem, because there is a lack of information and motivation. These considerations indicate the necessity to educate youth, explaining and propagating the ideas of Olympism and Olympic movement. The behavior of children and youngsters depends not only on knowledge, but mainly on the organization of study process, therefore should be formed such system of incentives, which should induce youngster interest about ideas and values, which they would like to take after in their behavior. Olympic education promotes implementing the ideas of Olympism, honest and respectful behavior not only in sports, but also in everyday life.

Popularization of Olympic principles, ideals and aims of the Olympic movement has been carried out in several directions: both regarding the professionals of this branch and sports journalists and fans, students, with an aim to involve more people in Olympic movement, because the society, especially youngsters, lack information, motivation, and resources for physical activities.

In the world the target audience of Olympic education is children and youngsters. The experience shows that the realization of Olympic education usually gives positive result. Every child, irrespective of ethnical and gender issues, likes sport, games and competitions. Engaging into sports activities, the children can be taught such values as the concept of fair game, sportsmanlike behavior, respect and mutual understanding.

Scientific problem:

At present in the existing theory of Olympic education practical and theoretical cognition processes are not balanced, mostly is acquired theoretical knowledge, without forming new skills. To introduce youth with Olympic ideas and values, are carried out different activities, but they should form a united system. Having investigated existing theories about Olympic education (*Millers,2000; Lubisheva,1999; Georgiadis,2008*), can be sorted out three, closely connected, but independent components of Olympic education:

- system of knowledge;
- system of motivation and attitudes;
- system of personal abilities and operational skills.

Olympic education as a united process and result includes in it the sum of components, which promote the development of Olympic education in mutually connected system, accordingly with the needs of the target audience.

In the process of Olympic education includes:

- scientifically selected contents of the course;
- interactive set of methods for it acquisition;

- the dynamics of the development of obtained knowledge and developed skills;
- final result of Olympic education for the improvement of future sports pedagogue professional competence.

The experience of using all components (knowledge, skills, interactive methods) in the practice of education process is directed at the formation of action model in Olympic education. World practice in Olympic education is directed at the acquisition of knowledge, but the model, developed by us, is practical model of Olympic education, because the aim is to secure that future sports pedagogue, using acquired theoretical foundations and developed skills, will be able to perform professional, innovative and research activity. Sports pedagogue should be able to independently obtain, select, analytically describe, analyze and use information, understand the principles of professional ethics, be able to formulate the problems of one's profession and their solutions, explaining and discussing with the help of arguments the problems with specialists and non-specialists. It is important to motivate students to develop one's competence independently, direct their own education and professional fulfillment. It is essential for future sports pedagogue to be ready to take responsibility and initiative, performing work individually, in a team, and conducting the work of others: their students. For sports pedagogue it is very important to be ready to make decisions and find solutions in changing or confusing conditions. Pedagogue should be able to evaluate the results of her and other people work, therefore in practical process of applying our model is included feedback and self-assessment.

Developing the contents of the study course Olympic education, emphasis was put on the improvement of future sport pedagogue professional competence, preparedness to work with diverse methods, in order to be able to put these skills into practice upon starting pedagogue career, choosing them appropriately with student development, particular theme and possibilities.

The topicality of the research, its insufficient theoretical justification and the necessity of practical realization determined the choice of **the theme of the Thesis: „Innovative model of the acquisition of Olympic education for the promotion of sport pedagogue professional competence”**.

Object of the research: study process of Olympic education at higher education institution.

Subject of the research: the improvement of future Sport pedagogue professional competence in acquiring Olympic education as a united system in the framework of study process at higher education institution.

Aim of the research: the formation of the model of Olympic education for the improvement of future sport pedagogues professional competence and its practical approbation in study process at higher education institution.

Hypothesis of the research:

The competence of further sport pedagogues in Olympic education as in a united system will improve, if

- lecturer and student will be involved in study process as interconnected subjects;
- the lecturer will select study components, taking into account the principles of scientific selection and using in the acquisition of the course interactive methods;
- in the process of practical activity will be developed skills necessary in the realization of Olympic education.

Tasks of the research:

1. Evaluate the experience of Olympic education in the world and in Latvia.
2. Form and approbate the model of Olympic education for the improvement of future sport pedagogues professional competence.
3. Evaluate the results of the process of Olympic education, their impact on future sports pedagogues professional competence.

Methodological research base constitutes scientific knowledge on the following issues:

- theoretical basis of Olympic education: Binder, 1992; Filaretos, 2003; Georgiadis, 2005, 2008; Isaev, 1998; Lubyshev, 1999; Muller, 1999, 2000; Olander. 1992; Platonov. 1994; 1997; Rodichenko, 2005, a.o.
- modern teaching methods:Gudjon, 1998; Liegeniece, 2002; Gage, Berliner, 1999; Maslo, 2006; Spona, 2006;Alijevs, 1999, 2005; Bebre, 2006; Fray, 2001; Picka, 1990; Pret, 2000; Rodger, 1994; Reņģe, 1988; Starko, 1995; Vorobjovs, 1996. etc.:
- competence of the formation and evolution:Heydrich, 1995; Chomsky,1965; Maslo. 2003; Stabinhs. 1998; Orthev. 1999; Tilla. 2005.
- humanitarian pedagogical knowledge of teachers and students in collaboration: Alijevs, 1999,2005;Bebre, 2006; Gudjons, 1998; Picka, 1990; Karpova, 1998; Veilers,2001.

Research methods:

Theoretical methods: theoretical analysis of literature, the analysis of insights of other investigations, evaluation of personal pedagogic experience, content analysis of documents.

Empirical methods: survey (questioning); observation, pedagogic experiment (stating and qualitatively evaluating experiment); the method of expert conclusion; qualitative analysis of student self-assessment.

The interpretation of quantitative and qualitative data: coding and grouping of the obtained qualitative data, quantitative processing of student self-assessment data, and graphical representation of the results.

The method of mathematical statistics.

Research base:

- In stating experiment in study year 2006/2007 were involved 168 full -time Year 1 students from Latvian Academy of Sport Education;
- In qualitatively evaluating experiment in study year 2008/2009 participated 155 full - time Year 1 students from Latvian Academy of Sport Education;
- In SWOT analysis their opinion about the study course *Olympic education* was expressed in study year 2006/2007 by 131 full-time Year 1 students from Latvian Academy of Sport Education;
- In Sports teachers survey participated 231 respondents with different length of service (from 2 to 15 years), from different schools of Latvia;
- In the survey of teachers of different subjects participated 183 teachers from schools of Latvia with different length of service.

Stages of the research:

The duration of the research was 7 years (2003- 2010) and it was carried out in several stages.

During *Stage 1* (Sept.2003 – June 2005) was started theoretical analysis of literature (about Olympic education in different states of the world, in Latvia, about the essence of competence, about methods of didactic in pedagogy, about different aspects, main tendencies and problems of educating sport pedagogues), was formulated main problem of the research and put forward the hypothesis. Participation in the seminar organized by International Olympic Academy for doctoral students from June 10 to July 10, 2004 in Greece, gave broad insight in the investigation of Olympic programs of other states. The results of the research are approbated in scientific conferences. Were determined further directions in the investigation of the problem.

During *Stage 2* (June 2005 – Dec.2007) was continued theoretical analysis, improved the hypothesis. During study year 2006/2007 in Latvian Academy of Sport Education was organized pilot investigation: a stating experiment with an aim to estimate the results of the process of Olympic education. Was carried out the survey of Latvian Sports teachers, trying to find out teacher opinion about the necessity of theoretical class in Sports, the details of knowledge acquisition for

taking theoretical test in Sports. To find out the real situation at schools, the fact whether the teachers in different study subjects provide students the knowledge about Olympic movement, whether these issues are included in study process, was organized survey for the teachers of Latvian schools (teachers of different subjects). The results of the survey created necessity to form an example of inclusion Olympic education in thematic plan of different subjects, i.e., in Health studies, Ethics, Latvian literature, Latvian and world geography, Economics, Geography and sports.

With the results of the research and possibilities of integrating knowledge about Olympic movement in study subjects were introduced Latvian teachers and heads of School methodical councils in the seminars organized by Latvian Olympic Academy. Taking as the foundation the results of pedagogic experiment and data obtained in the survey, was formed a model of Olympic education for the students of sports higher education institutions to improve future sports pedagogue professional competence. The model of Olympic education for the improvement future sports pedagogue professional competence has been evaluated by experts. The approbation of the results of the research has been varied out in international scientific conferences.

During *Stage 3* (Jan.2008 – March 2010) was carried out the realization of Olympic education model in the development of future sports pedagogue professional competence in LSPA study process, the analysis of the data obtained in the research and their interpretation in correspondence with the worked out criteria, the approbation of the results of the investigation in international scientific conferences.

Scientific novelty of the research: in the framework of study course *Olympic education* has been outlined theoretical justification for the contents of the model for the improvement of future Sport pedagogue professional competence and its implementation in practice.

Was applied theoretical foundation, in the formation of which was used structure model of personality, in which are included needs, interests, abilities, motives, knowledge, skills, and thus subject can be used not only for the acquisition of knowledge, but also as means for development of personality in long-term. The experience of using all the components (knowledge, skills and interactive methods) in education practice is directed at the formation of the model of Olympic education. In the process of working out the model of Olympic education for the improvement of future sports pedagogue professional competence, was scientifically selected the contents, interactive methods used in studies, as well as evaluated the dynamics of development of acquired knowledge and skills, and the final result of Olympic education.

Practical significance of the research: the model of Olympic education worked out for the improvement of future sports pedagogue professional competence, is approbated in practical work.

The conception of the research of the Promotion paper offers wide prospective in practical work. Author of the Thesis in the framework of the theme of has of the Thesis has organized 4 practical seminars in Daugavpils, Riga, Liepaja and Limbazi, in which participated sports teachers and methodologists. The seminars, organized in the framework of the research opened prospective for teachers to respect creative approach in promoting student development in their daily pedagogic activity, in securing humanistic orientation pedagogic environment, as well as in perfection of the whole school and particular subjects.

Model of acquiring Olympic education for the improvement of sport pedagogue professional competence, developed by author and scientifically approbated, allowed obtaining optimal evaluation in the conditions of school environment and the praise of external experts about non-traditional approach.

Results and conclusions obtained in the framework of the research are interest to specialists of different areas.

During the research were worked out several methodological materials:

- Jansone R., Gulbe A., Materials about Olympic Education (in Latvian), Study aid, Riga, LASE, 2006, 206 pg.
- Gulbe A. The characterization of the programs of Olympic Education in different states, Riga, LASE, 2009, 18 pg.
- Gulbe A. Olympic Education in Latvia, Riga, LASE, 2009, 21 pg.

It is put forward for defense:

1. The improvement of sport pedagogue professional competence in the study course Olympic education should be carried out, taking as a foundation action theory, using appropriate implementation methods for each theme.

2. The content of the course of Olympic education for the improvement of future sport pedagogue professional competence should be carried out, taking as a foundation scientific principles and criteria of content selection.

3. The programs of Olympic education available in the world are contextually formed while preparing to next Olympic Games, and they mostly concentrate of knowledge reproduction.

Structure of the Thesis is as follows: Introduction, 4 Parts, Conclusions, and 14 Appendixes. Altogether are analyzed 233 literature sources, from which 149 are in Latvian, 41 in English, 14 in German, and 29 in Russian language. The results of theoretical and practical investigations are visualized in 8 Tables and 27 Pictures.

Contents of the Thesis

In the **Introduction** is justified the choice of the theme and its significance in the development of future sport pedagogue professional competence, determined the object and subject of the research, the aim of the research, the hypothesis of the research, the tasks of the research, the methods of the research, revealed scientific novelty and practical significance of the research, as well as described the methodology of the research and experimental basis, and the organization of the research.

Chapter 1 „Olympic education and personality”. In subchapter 1.1. „The process of Olympic education in the formation of personality” is given the characterization of Olympic education, its importance in the formation of the personality, formulated term *Olympism*, which comprises fundamental aims, directed at educating people and tries to concentrate all moral values, necessary in improvement of human beings. Researchers of Olympic education (*Georgiadis, 2005;2008; Isaev,1998;Lubyshev, 1999; Muller, 1999;2000*) consider that Olympism and Olympic education mostly concentrates not only on knowledge acquisition and the development of acquirements, but also on the development of understanding about value of sport and appropriate attitude in people, especially youngsters. Nowadays very important is the conception about the formation and existence of productive member of the society, therefore sports offers us an excellent chance to realize it with the help of developing Olympic principles and values. This chance often is not used enough; therefore we need continual reminding about values we believe in.

In Olympic Charter (*Olympic Charter, 2007*) it is said that Olympic education is a set of educating undertakings, introducing people with the ideas and basic values of Olympism, and provides people the possibility to improve themselves physically and mentally, the aim of it is to develop harmoniously developed personality, promote the formation of society, caring for its members, providing the fulfillment of their needs and defending personal dignity.

The aim of the Action plan of European Commission aimed at developing Sports, named after distinguished French pedagogue and historian Pier de Coubertin, is to determine strategic importance of Sports in Europe, encourage discussion about particular problems, promote the visibility of Sports in the formation of EU policy and increase the level of being informed about needs and particularity of this sphere (*White Paper on Sport, 2008*). Olympic education helps to implement the tasks set forward in the Action plan

Thus conclude that, important role in youngsters’ Olympic education has the development of the following skills:

- Use sports and other conditions for the formation of healthy lifestyle;

- Form sports trainings without the possibilities of health disorders;
- Achieve high results in sports;
- Continue many-sided development;
- Compete, using the principle of fair game;
- Be aware of esthetic side of sport
- Use correct communication with other sportsmen, coaches, judges, spectators, reporters and others sport specialists;
- Maintain high ecological culture;
- Understand and disseminate the ideas of Olympism.

The development of the set of the mentioned skills in contemporary Olympic education is insufficient. In the practice of Olympic education is used a wide variety of forms and methods. Central position is occupied by explanation and popularization of Olympic ideas during study process at schools, higher education institutions and other educational establishments.

Scientists and educators (*Buller J., Coffmann J., Hsu L., Pyun D. Y., Shakhverdieva S., Stauffer P., 2006*) emphasize the necessity to include this informative activity in school programs as Olympic classes or Olympic lessons. The future of our state depends on the education, thinking and attitude of youngsters. Realizing Olympic education, we can achieve positive result. With the help of sports activities the child could be taught such values as fair play, sportsmanlike behavior, respect and mutual understanding.

Human being does not have to be sportsman to follow the philosophy of Olympism. Individuality has a trait of Olympism, if she is proud about her achievements and the victory, which are achieved in competition or any other sphere of life, and individual is able to overcome individual and state pride in competitions in any sphere. If we reduce Olympism only to physical achievements of a person, the places won and records set, then we do not have to understand anything about the philosophy of Olympism. With the knowledge of Olympism human being can develop positive viewpoint, values and model of behavior and at the same time learn to be better. The foundation of this model for a personality can come from common harmony and balance of human body, mind and the development of character, therefore human being develops his physical abilities, mental world and willingness to fight and win.

In 1.2.subchapter „The formation of the personality in the human pedagogy” are analyzed the aspects of the formation of a personality. Pedagogical analysis of the possibilities of the process of cognition, which bring forward the role and significance in social and psychological development of a personality of cognition in studies, is based on the following methodological considerations

(*Alijevs,1999;2005, Bebre,2006, Gudjons,1998, Picka,1990, Karpova,1998, Veilers,2001*):

- The development of the personality during study activity takes place, when studies are saturated with creative elements, promote interest, emotional rise;
- Unique potential of a particular personality can be realized most fully exactly in creative activity, but study process, which lacks creative elements, to a great extent levels the personality;
- The development of the personality is organically connected with the development of potential abilities of the personality and their activating;
- The development of the personality and its abilities happens during social interaction and creative communication;
- In study investigations at the foreground emerge the issues of optimal organization of the activity, self-regulation of it, strengthening secondary motives, as well as formation of mind activity (*Gudjons,1998.*)

The experience of creative activity in contrast to readymade knowledge, ways of activity, acquirements and skills the students can acquire, only solving new problems. To organize such acquisition, pedagogue should put forward problems available for students, include them in the layout of study material, most complicated ones dividing into sub problems, directing and leading their solution, accordingly with the peculiarities of age groups.

Man's psychical processes develop in interaction with social environment. To develop student intellectual and especially creative abilities, they should be involved in versatile cognition activity. This is one of the most characteristic requirements in teaching students and also one of the most characteristic traits of contemporary study process. Investigations made by psychologists and pedagogues show that not only the development of student abilities, but also the quality of acquired knowledge, developed skills and acquirements depends on the organization and management of student intellectual and practical activity in study process. Therefore pedagogue while planning and organizing study process should think not only about correct selection and layout of study material, but also about the means of acquiring the material, i.e., about ways of action, with the help of which students successfully acquire planned content of education and develop their intellectual abilities.

It should be taken into consideration that in contemporary schools should be formed intellectually developed, creatively thinking personality, paying special attention to study activities, developing student abilities, promoting the perfection of their creative thinking and creative experience.

Effective tool in activating student cognitive activity, developing their creative thinking is problem solving, which in last years has justly earned great

attention. The students should systematically improve their ability to answer different kinds of questions, which have emerged during the process of cognition, studying different kinds of books. If the aim of study activity is the development of personality, its potential characteristics, then such an activity can be characterized as creative, i.e., creation in teaching is understood not only as the acquisition of necessary kinds of actions, which is promoted by the solution of creative tasks, but also as the development of personal characteristics indicative of creation (connected with upbringing and self-upbringing). Action should become creation, if the person is carrying it out with awareness and interest.

In the explanatory dictionary of European education for the term *creative personality* is given the following explanation: human being with high level of culture, free, independent, rich in initiatives, socially active, responsible, ethically balanced, harmonious, especially morally in intellectually, highly-developed, creative personality, able to generate ideas, find non-traditional solutions, create unique things, positively solve emerging problems, accompanied with an urge to show oneself in some activity. With its creative activity it can transform the environment, create new values, improving the conditions of social life, in the world of art leave works, which are unique, original, with unfading value in centuries, is flexible in changing conditions of labor market, can retrain, is competitive, can draw conclusions (*European Glossary on Education, 2007*).

The issues of Olympic education promote the development of the personality, because:

- Encourages abstract thinking;
- Requires deeper knowledge;
- Reveals wider world, coherence and interaction of the world;
- Promotes thinking about improvement.

In Olympic education main attention should be paid not only to the development of knowledge and acquirements, but also to value of sport and the development of attitude. Olympic education should try to develop clear conception about the understanding of Olympism. Olympic education as a form of general education should provide all those aspects of studies and behavior, which are connected with the acquisition of knowledge, skills, values and viewpoints.

Subchapter 1.3. “Theoretical foundation of study methods and methodological approaches in process of Olympic education”. Effective acquisition of knowledge and ways of action demand such organization of student cognitive activity, in which study material for every student becomes a subject of active thinking and practical activity. Nowadays are being searched the ways and means of increasing learners knowledge and activity. One of the most secure ways of doing it is the acquisition of study methods, corresponding to study tasks and contents, and their active use in study process. Without appropriate methods of

work it is impossible to reach learning aims and realize learning tasks, ensure that the learners acquire study content. Methods, which pedagogues use in the study process, are more essential in the process of changes than study programs and textbooks, because a new study program, new textbook or computer program does not promote the quality of education, if the teacher does not have necessary skills in using it. Nowadays the improvement of study methods, the increase and deepening of the amount of study material creates new and new methods. In the study process main attention should be paid not to mechanisms of remembering information, but to its understanding, ability to reason logically, use acquired knowledge in practice. In the development of creative personality very important are interactive study methods, because their essence is cooperation and interaction, in the process of which in different aspects develop participant personalities. The key of successful interactive learning is cooperation between pedagogues and students

Summarizing insights obtained in theoretical research about the possibilities of the use of interactive methods can be concluded that:

- using interactive methods, students become more open, free, and this is the basis of the formation of a creative personality;
- methods are effective, if they become a system of work, are not only episodic;
- learning becomes more creative, students form more positive attitude, using different methods, because alongside with it the students perceive the material from different aspects, and are forced to work in higher level; of cognition;
- applying any interactive methods, are necessary regulations;
- using project method, learner commitment to studies is higher than using other interactive methods;
- project work provides opportunity to show oneself in an environment different from learning one, develop creative personality, social skills, gives satisfaction about the accomplished;
- one of interactive methods, which helps to develop creative thinking, is brainstorm;
- methods, which allows the students expressing their opinion, ideas, is discussion;
- game is the form of awakening the mind;
- interactive learning is challenge, besides it is considered to be so both pedagogues and students;
- the key of successful interactive learning is cooperation between pedagogues and students;
- using interactive methods, pedagogue is not any more provider of information, but organizer of the acquisition of information.

Chapter 2 „Theoretical aspects of professional competence” is devoted to the explanation of the notion of competence. The essence of competence, its contents and conditions of formation depend on several aspects, including discussions about awareness about value of one’s life, improving the level of one’s professional activity, understanding how people can be actively engaged in academic and practical process of professional education. Statements of the policy of education aim at improving the system and quality of professional education, formation of the system of qualification recognition, thus activating the notion of competence. Competence is a demonstration of effective activity, ability to perform tasks in real and imitated real life situations (*Heydrich, 1995; Chomsky, 1965; Maslo, 2003; Stabinhs, 1998; Orthey, 1999; Tilla, 2005*).

Historically can be distinguished three basic meanings of the notion of competence:

- 70s-80s of the XX cent.: competence as measurable and testable skills, which can be stated at the end of some study stage;
- 80s-90s of the XX cent.: competence as qualification: the complex of knowledge, skills and attitudes, necessary in performing particular professional activity;
- After 90-ies of the XX cent.: competence as competence as analytic category, used for characterizing the quality of the level of quality of particular activity performed by subject.

In subchapter 2.1.”The essence of the competence, its structure and contents” is analyzed the notion of competence, historical development of its definition, insights about the understanding of the development of the notion of **Kļūda! Saite nav derīga.**

In scientific literature there is no common understanding about the use of the notion of competence, it is used both as a set of skills and as a result of an activity. In its turn, competence as a result of activity often is connected with the notion of “qualification”. With the increase of the popularity of competence in 70-ies of the XX century in regulating documents of English speaking education systems the notion of *competence* is used as a synonym for the notion of skills. In professional education were developed competencies or qualifications necessary for the performance of particular professional activity. Competencies are skills, which should be developed, ending some stage of education as an aim and final result; they should be objectively measurable and testable.

Following the development of the understanding about competence, each time exhibits basic foundations of study theory: behavioristic – as the acquisition of activity in simulated study process, cognitive – as information processing, constructivistic – as seeking for the connection between known and unknown, humanistic pedagogy as securing self-realization.

Taking as the foundation the insights of scholars (*Heydrich,1995; Chomsky,1965; Orthey, 1999*), can be concluded that:

4. Competence as an ideal of upbringing is related to subject, it is connected with an activity aimed at reaching personally important aims, with the quality of activity.

5. Although many scholars min different components of the structure of competence, in this context it is being dealt with individual potential of a personality, i.e., with skills, based in experience. Several authors emphasize that competence should be viewed with subject wholeness approach, thus can be also determined these groups of abilities, which secure the potential of the personality. For everyone this potential is unique, therefore for understanding the essence of competence, it is important to emphasize exactly individual combination of components. From the point of view of systemic constructivism, subject content structure of competence should be viewed in the interaction of subjective (a set of abilities, experience) and objective aspect (possibilities of gaining experience).

6. Thus competence as an ideal of upbringing is the combination of the possibilities of gaining experience and individual experience. In procedural understanding it constantly is improving, because the abilities develop, experience is enriched and other possibilities of gaining experience emerge in the duration of the whole life.

4. Taking into account the notion of competence changes the following:

- The formulation of strategic aims of education and studies, study subject in life-long learning;
- Tasks are connected with particular structural components of the quality of the personality in connection with his or her activity;
- The contents is being broadened, forming integrated set of content, form and methods as action culture;
- Final result is directed towards the quality of the activity, not only towards testing knowledge, skills and attitudes.

5. Competence as an analytical category can be used for determining the level of the quality of the action in particular situation. Competence as result – the level of quality

of action of human being – expresses itself in three levels: elementary, independency, independency and responsibility, differentiating each of them in two sublevels.

Subchapter 2.2. „The characteristics of Sports pedagogue professional competence”. As pointed out in the Conception, developed by Latvian pedagogue federation (LPF), only professionally competent pedagogue can realize mission of education, `provide for every student an opportunity to get to know and develop his/her abilities, be aware of one’s individuality, learn to be master of one’s life, prepare for purposeful building up of one’s career.

In order for the system of education to be able to carry out this complicated task, every teacher should be able to form such study environment, in which the student can use her or his abilities and potential, reveal his or her individuality, take full-fledged part in all processes of life, develop ability to be creative, successful and happy.

Pedagogue activity is successful only in the case she enriches her knowledge, acquires and masters pedagogic skills and develops her personality. Pedagogic competence expresses itself in activity, characterized by high level of development of special, communicative and interactive skills. Pedagogue should be able to create such pedagogical environment, in which the learner, seeing pedagogue doing good, feels willingness to change, take after ideal. To realize this aim, pedagogue should form necessary professional competences consciously and purposefully.

The strategy of the professional study programs is based on the basic thesis of Latvian Conception about Education: education is a purposeful process of the development of the personality (through educating oneself and being) and the result. Direct aim of the process of education is create for all students possibility to become intellectual, professionally educated, free and responsible personality with the competence, necessary for teacher.

Teachers pay special attention to the didactics of education, because lecturers, connected with professional education of any level, know that nowadays theoretical acquisition of knowledge and skills is not enough. Young specialists are required to have not only professional knowledge, but also independent thinking and action, ability to cooperate mutually, because technical and social changes put forth high demands to the cooperation of those specialists, which are connected with the execution of some common task. Professional qualification can fully reveal itself only when have formed not only professional and methodological, but also social competences.

LSPA Study Program is mainly oriented at the result: obtaining the qualification, as well as on the process: the development of Sports teachers' professional competence. Greater and greater attention is paid to student independent work, as well as to research activity, based on cooperation and mutual exchange of experience both in the relations lecturer-student and student- student. These form of work open wide possibilities of self-realization, which does not take place in unorganized manner, but are marked by direction to the improvement of competences.

In Chapter 3 „Tasks, methods and organization of the research” are justified the chosen research methods, with the help of which are being solved the tasks set forth in the work.

Theoretical methods: pedagogical theoretical analysis of literature, the analysis of insights of other investigations, evaluation of personal pedagogic

experience, content analysis of documents. Investigated 233 sources, from them 149 are in Latvian, 41 in English, 14 in German, and 29 in Russian. In literature investigations are analyzed author insights, which helped to understand the following issues:

- theoretical foundations of Olympic education;
- insights about contemporary study methods in the human pedagogy;
- insights about the development of the understanding of competence for scientists view.

Empirical methods: survey (questioning); observation, pedagogic experiment (stating and qualitatively evaluating experiment); the method of expert conclusion; qualitative analysis of student self-assessment.

- The aim of the *survey* of Sports pedagogues was to find out pedagogue opinion about theoretical test in Sports, the necessity of it and theoretical lessons in Sports. In the survey participated 231 Sports teacher.
- The aim of the *survey of teachers of different subjects* was to find out pedagogue opinion about *Olympic education* at basic school, secondary school and its realization. In the survey participated 183 teachers of different subject from Latvian schools.
- The aim of the LSPA Full time department Year 1 *student survey before* the acquisition of the framework of study course of *Olympic education* was to assess student knowledge, skills, interests and abilities, as well as find out the motivation of study activity.
- The aim of the LSPA Full time department Year 1 *student survey after* the acquisition of the framework of study course of *Olympic education* was to evaluate repeatedly how have changed their interest, needs, skills and abilities.
- *SWOT analysis* (strengths, weaknesses, opportunities, threats) was performed to evaluate the contents and the methodology applied in the study course *Olympic education*. Opinion about the study course *Olympic education* in study Year 2006/2007 expressed 131 LSPA Full time department Year 1 students. SWOT analysis helped to evaluate strong and weak sides of the methodology, unemployed opportunities and threats.
- The task of the *stating experiment* was to evaluate the results of the process of acquiring *Olympic education*. The base of the research was 168 LSPA Full time department Year 1 students; in experimental group participated 87 students: 38 women and 49 men, and in the control group - 81 student: 37 women, and 44 men. In stating experiment first was determined initial evaluation of skills. At the end of the experimental investigation repeatedly

was carried out the evaluation of every indicator of the level of skills and its changes, and the results compared with initial evaluation.

- The aim of the *evaluating experiment* was to evaluate the results of the process of *Olympic education*, their influence on the improvement of future Sports specialists' professional competence.
- *Pedagogical experiment* took place in study year 2008/2009, in it participated 155 LSPA Full time department Year 1 students. The acquisition of the study course *Olympic education* was organized after working out the contents, in its realization planning the use of interactive methods with the aim to provide not only knowledge, but also develop skills of using different methods, as well as form intersubject link with other study subjects both in school and higher education institution.
- *The interpretation of quantitative and qualitative data*: coding and grouping of the obtained qualitative data, quantitative processing of student self-assessment data, and graphical representation of the results.
- *The method of mathematical statistics*. Questionnaires results were processed using Student-t criteria for connected selections. The data obtained in the research were processed with the help of SPSS and Excel software. To perform data processing with SPSS 16, was formed coding table, determining correspondence between the questions of the questionnaire and indicators, used in computerized data processing. The phenomenon under investigation is characterized by indicators and variables.

Table 1.

The schedule of carrying out the research

Stage I (2003 – 2005)	Stage II (2005- 2007)	Stage III (2008-2010)
Aim: formation of the description about the experience of other countries and the process of Olympic education in Latvian schools	Aim: form the model of Olympic education for the improvement of future sport pedagogue professional competence	Aim: the realization of the model of Olympic education for the improvement of future sport pedagogue professional competence in the framework of study process at LSPA
Task: summarize the experience of Latvia and other states on the sphere of Olympic education	Task: determine content components of the model of improving competence and their mutual influence	Task: the approbation of the model of Olympic education
Activity: 1. Theoretical analysis of literature; 2. summarizing the experience in International	Activity: 1. Stating experiment; 2. The survey of Sports teachers; 3. The survey of teachers of	Activity: Pedagogically evaluating experiment – the evaluation of the dynamics of development of the components of the structure

Olympic Academy	different subjects; 4. The formation of the model; 5. The evaluation of the model by experts	of personality (interests, abilities, needs, skills, knowledge), acquiring the study course of Olympic education in the framework of action model
Result: setting forward the aim of the research, preparations for the pedagogic experiment	Result: the results of pilot investigation about the process of Olympic education in LSPA, Latvia and the world: the formation of the model of Olympic education for the improvement of future sport pedagogue professional competence.	Result: justification of theoretical and practical proof of the hypothesis

In Chapter 4 „ Results of the research about the improvement of professional competences in the process of Olympic education of sports pedagogues” is reflected the carrying out of the empirical investigation and obtained results about the improvement of professional competences of sports pedagogues in the process of Olympic education.

In subchapter 4.1. „Comparative evaluation of Latvian and world Olympic education” is analyzed the realization of Olympic education in different states (Canada, the USA, Great Britain, Norway, China, Greece, Russia). The programs of Olympic education are as various as the states, where they are being realized, but all of them have several common traits:

- Most of the programs are formed for children and youngsters;
- Almost in all programs are included such themes as ancient and modern Olympic Games, contemporary Olympic movement and that of a particular state;
- Almost all programs presume to develop such characteristics as purposefulness, courage, helpfulness and sensitivity, as well as such essential skills as critical thinking, making decisions, responsibility;
- Almost in all programs are formed in such a way, that it is easy to integrate them in different subjects.

In the popularization of Olympic movement in Latvia participate several organizations: Latvia Olympic Committee, Latvia Olympic Academy, Latvia Club of the participants of the Olympic Games, Latvia Competition Agency, project „Pēdas” (footsteps), etc., which organize different events, involving in Olympic movement every volunteer. Have formed nice traditions, the events of Olympic education become more and more popular and youngsters participate in them more and more.

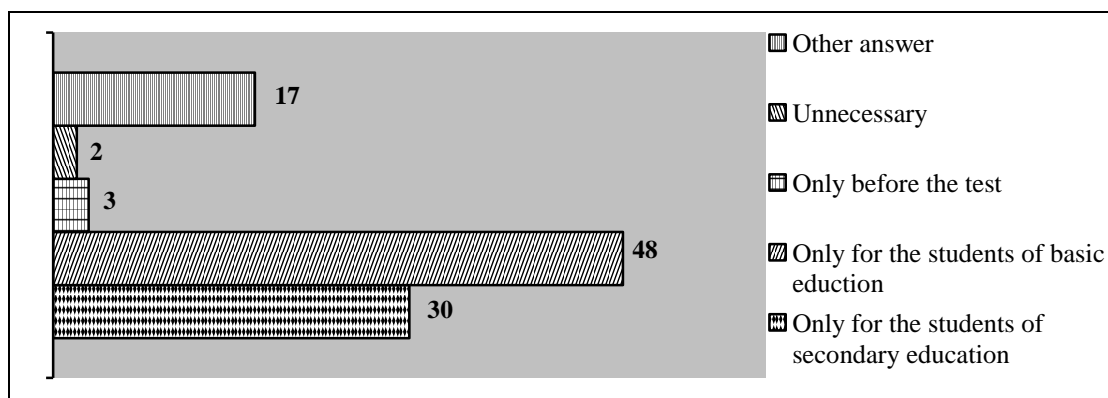
In study year 2006/2007 in Latvian Academy of Sport Education in the framework of study course *Olympic education* was carried out stating experiment, the results of which reveal that using interactive methods:

- is promoted the formation and development of student cognition processes;
- are improved student cooperation skills;
- rises motivation and interest;
- is promoted active life approach in finding out historical situations and problems.

SWOT analysis has showed that young pedagogues should be prepared to be not only knowing specialists, which can in their subject provide knowledge about Olympic movement, but also be advisors to the teachers of other subjects how to perform this education in the work with children, including didactic approaches and referring them to particular themes, thus improving professional competence of future sports specialists.

In subchapter 4.2. „The formation of the model of improvement of Sports pedagogue professional competence in study course “*Olympic education*” are reflected the results of teacher survey, analyzed the tasks of basic education and secondary education standard, which are essential in the preparation of future sport pedagogues, including all skills forming professional competence in one study course at higher education institute.

In 4.2.1.paragraph „The evaluation of sport teacher survey” are described the results of Latvian sports teacher survey about student preparation and knowledge acquisition for theoretical test in Sports.

Picture 1. Teacher opinion the necessity of theoretical lessons in Sports (%)

Evaluating teacher answers to the questions about the necessity of classes, can be concluded that majority of the teachers consider theoretical classes necessary. In the Standard of General education it is stated that the task of Sports class is to provide for the students the possibility to get to know Olympic movement, the history of different sports and most important events of Latvian

sport, therefore in order to realize the task set forth in the Standard theoretical classes in Sports are necessary. Analyzing the results of the survey more in detail, can be concluded that 98% of the surveyed teachers admit the necessity of theoretical classes. Summarizing the results of the questionnaire, and taking into account student loading, as well as limited number of Sports classes at school, for better preparation for theoretical test we suggest:

- starting from Grade 5 once a month during upbringing classes organize theoretical lesson in Sports. It can be conducted by Sports teacher, school Sport work organizer, class master or school librarian;
- organize at school project weak about Olympic movement;
- more use intersubject links.

In Paragraph 4.2.2. „The evaluation of teacher survey about the integration of Olympic education in school” are analyzed the results of different subject teacher survey, the aim of which is to find out real situation n at school, the fact, whether teachers in different subjects provide the students knowledge about Olympic movement, and whether these issues are included in study process.

The analysis of the data about the realization of Olympic education in different subjects, revealed the following mutual relations.

Table 2.

The realization of Olympic theme in different study subjects

	Question No. 1	Question No. 2	Question No. 3	Question No. 4	Question Nr. 5	Question Nr. 6	Question Nr. 7	Question Nr. 8
1. What study subject do you teach?	1.000	-.259**	-.286**	-.240**	.017	-.001	-.152*	.182*
2. Do you work with basic school / secondary school classes?	-.259**	1.000	.095	.025	-.009	.026	-.181*	-.007
3. Are in your subject included a theme, connected with Olympic movement?	-.286**	.095	1.000	.607**	.196**	.028	.407**	-.052
4. Is it necessary to provide in your subject knowledge	-.240**	.025	.607**	1.000	.092	-.030	.310**	-.061

about Olympic movement?								
5. In which subject should be given basic knowledge about Olympic movement?	.017	-.009	.196**	.092	1.000	.082	-.058	.031
6. Do students find questions about Olympic movement interesting?	-.001	.026	.028	-.030	.082	1.000	.035	.102
7. How do you evaluate your knowledge about Olympic movement?	-.152*	-.181*	.407**	.310**	-.058	.035	1.000	-.025
8. What is your length of service?	.182*	-.007	-.052	-.061	.031	.102	-.025	1.000

* $p < 0.05$, Asymp.Sig. (2-tailed); ** $p < 0.01$, Asymp.Sig. (2-tailed)

Table testifies that exists medium positive correlation between the questions “How do you evaluate your knowledge about Olympic movement?” and “Is it necessary to provide in your subject knowledge about Olympic movement?” ($r_s = 0.310$, $p < 0.01$), question “Are in your subject included a theme, connected with Olympic movement?” and “Is it necessary to provide in your subject knowledge about Olympic movement?” ($r_s = 0.607$, $p < 0.01$). The conclusion can be made that different study subject teachers consider that in the study Program should be included questions about Olympic movement.

There exists medium strong correlation about self-assessment of the surveyed teachers and the question “Are in your subject included a theme, connected with Olympic movement?” ($r_s = 0.407$, $p < 0.01$). Unfortunately teachers their knowledge about Olympic movement evaluate rather middling. Analyzing the data of the questionnaire more in detail, can be included that the teachers of History, Geography and Sports evaluated their knowledge about Olympic movement as good, and this fact is understandable, because in the Programs of these subjects are included questions about Olympic movement and the teachers of these subjects approach the realization of study Programs with greater responsibility.

After conducting the survey we can conclude:

1. The teachers consider that the students perceive the questions about Olympic movement as exciting, therefore they should be included in study Programs the more the better.

2. The teachers have pointed out that in their subjects mostly are considered themes about Ancient Olympic Games (in the classes of History and Geography).

3. In order for teachers of different subjects to include in their lessons Olympic themes, the level of their knowledge about Olympic movement should be raised.

As the results of the research indicate, the surveyed teachers, considering that issues connected with Olympic education are exciting to students, have long length of service (on average 15 years), but at present only 39.9 % of the surveyed teachers use these themes in their subjects. This testifies that young Sports pedagogues should be prepared in such a way, that they can not only in their classes provide knowledge about Olympic movement, but also can be advisers to teachers of other subjects.

Paragraph 4.2.3. "The possibilities of integration of Olympic education in school".

Results obtained in the survey of teachers of different subjects, showed necessity to form an example of thematic plan in Olympic education, which could be used in different subjects at Basic school: Health study, Ethics, Economics, Latvian literature, History of Latvia and the world, Geography and Sports.

The list of themes, connected with Olympic movement, has been formed, analyzing state Basic and Secondary education Standards, Programs of separate subjects, the examples of teacher Programs, as well as questionnaires, filled in by teachers.

Teachers were introduced with the example of thematic plan in Olympic education in different subjects in Basic school during Sessions, organized by Latvian Olympic Academy from year 2005 to 2008, as well as in publication in the Bulletin of Latvian Olympic Academy No7, published in 2008.

Factors, determining, whether the teachers will use the formed resources of Olympic education, are as follows:

- correspondence with the study Programs: materials should be flexible enough to be adapted to the requirements of study Programs, activities suggested are easy to carry out. The teachers will use materials, which help them to motivate students for studies and contain exciting ideas;
- design: attractive and well formed. Difficulties usually are caused by too much printed materials. Material should be in handy form, obvious and with illustrations;
- promoting: to choose the materials, the teachers must know their value. Well planned strategy of introducing and persuading will promote the use of materials in study process.

Paragraph 4.2.4. „The content of Olympic education in higher education institution”. The content of Olympic education in higher education institution is formed according to Regulations of LR Cabinet of Ministers about the Standard of 2nd level Professional higher education and Program formation requirements, worked out in LSPA, which should be taken into account in order to secure that the student in the study course acquires Key competences and will be able to continue education in the process of life-long learning.

Elaborating the structure of the study course “*Olympic education*”, is emphasized the development of future sports pedagogues professional competences, ability to work with different methods in order to be able to put them into practice in their work with students at school, choosing the most appropriate according to student development, particular theme and possibilities, putting forward the tasks

- promote the acquisition of the methods of cognition;
- acquire the rules of “fair play” as basic principle of sports ethics;
- develop skills and acquirements in the sphere of evaluating professional activity;
- promote the development of student curiosity;
- form the experience of creative activity;
- promote the formation of pedagogue competences;
- promote the development of student independence in solving the tasks of the research.

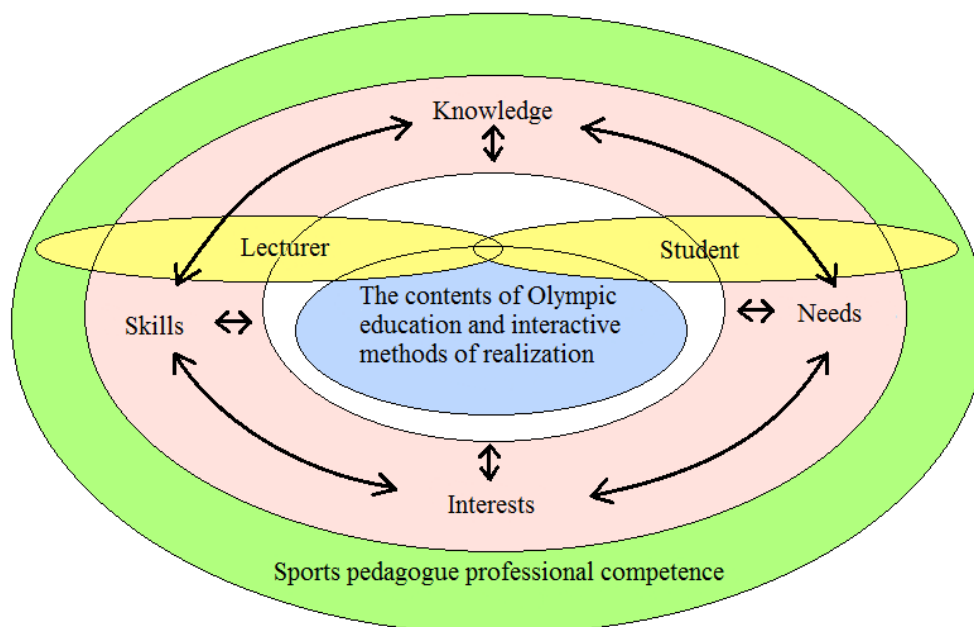
One of the components of pedagogic process is research activity, based on skills and acquirements to work individually promote interest in cognition, develop critical and creative thinking.

The contents of the study course “*Olympic education*” is formed for the preparation of sports pedagogues to work with students, therefore are emphasized the tasks, which are stated in Regulations of LR Cabinet of Ministers about the Standard of general secondary education and Subject standard of general secondary education, and Regulations of LR Cabinet of Ministers about the Standard of basic education and Subject standard of basic secondary education.

Taking as the foundation the results of pilot investigation, (pedagogic stating experiment, sports teacher survey, different subject teacher survey, the investigation of Olympic education in different states of the world and in Latvia), was formed The model of Olympic education for the development of future Sport pedagogue professional competence.

To view the model of Olympic education for the development of future Sport pedagogue professional competence as a whole, as system, it is necessary to assume systemic, structural approach. Such an approach gives possibility to

analyze system as a whole and observe the role of functioning of its particular components. The model of Olympic education for the development of future Sport pedagogue professional competence consists of several components. They are: the contents of Olympic education and interactive methods of implementing it (aim, contents, intersubject link, influence upon the personality, assessment), needs, knowledge, skills, interests.

Picture 2. The model of Olympic education for the development of future Sports pedagogue professional competence

It is important to achieve that lecturer and student participate in study process as mutually connected subjects. The lecturer, explaining the aim, reveals the contents of particular circumstances, i.e., is being determined the way of activity, are chosen the most appropriate methods for its acquisition. The understanding and comprehending the task, defining its importance in defining the development of personality promotes the formation of positive attitude and creates wish to perform the task. Thus is created the necessity of subject, i.e., the acquisition of the content of the course of Olympic education, therefore it is important that the student admits that the aim is personally significant.

The components of theoretical justification of the study course (content, methods, intersubject links, and influence on the personality) are formed, taken into account the principles of scientific selection, using innovative didactic methods. The experience of using all the components (knowledge, skills, and innovative methods) in the process of education is directed at the formation of action model in

Olympic education. World practice in Olympic education is directed at knowledge acquisition, but the model of the acquisition of Olympic education formed by us, has practical direction, because its aim is to enable young Sports pedagogues to perform professional, innovative and research activity, using theoretical foundations and skills. Sports pedagogues should be able to obtain, select, analyze and use information independently, solve problems, understand the principles of professional ethics, be able to formulate, and analytically describe information, the problems of his profession and their solutions, explain and discuss them giving arguments both with specialists and non-specialists.

It is important to motivate students to improve competence, which is connected with further professional improvement. It is essential that future Sports pedagogues are ready to take responsibility and initiative, performing work both individually and in a team, and conducting the work of others: their students. Sports pedagogues must be ready to make decisions and find solutions in changing or obscure conditions. Pedagogues should be able to evaluate the result of his and other people's work, therefore in practical acquisition of the model is included feedback and self-assessment.

In the framework of the study course are envisaged various opportunities, how the students can be involved in Latvian Olympic movement and in International Olympic movement. Participation in different events organized by Latvian Olympic Academy, Latvian Olympic Committee, the Agency of Olympic Competitions strengthen knowledge acquired and skills developed in the study course. In practical pedagogic process the students should use the examples of practice of Olympic education (Olympic day, project week).

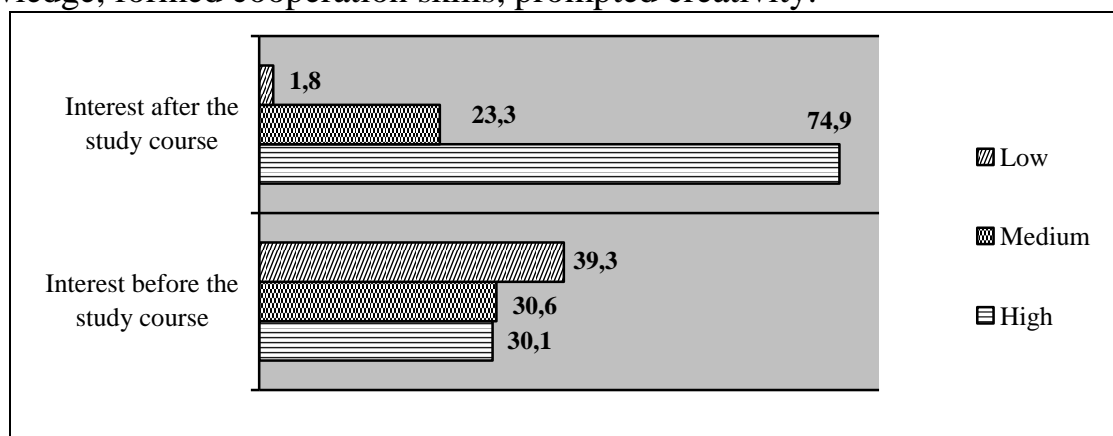
Taking as the foundation the results of Pilot investigations (pedagogical stating experiment, Sports teacher survey, different study subject teacher survey, the investigation of Olympic education in Latvian and different states in the world, was formed the contents of the study course *Olympic education*, determined the result to be reached after mastering every theme, methods and methodology, intersubject link, influence on the personality.

In subchapter 4.3. „The evaluation of *Olympic education* and its influence on the improvement of student professional competence” are evaluated the results of the acquisition of Olympic education, their influence on the improvement of future Sports pedagogues' professional competence. The tasks of the evaluating experiment are as follows:

- realize the model for the improvement of future Sports pedagogues' professional competence in the framework of study course of *Olympic education*;
- appraise the methodology of the improvement of future Sports pedagogues' professional competence and determine its efficiency;

The evaluating experiment tool place in study year 2008/2009, in it participated 155 LSPA Full time Year 1 students. The acquisition of the study course *Olympic education* was organized after the working out of the new Standard, more emphasizing the use of innovative methods with aim not only to provide knowledge, but acquire skill to use it, as well as to develop link with other subjects both at school and higher education institution.

During the whole study course the students are offered such cognition promoting study activities as work in small groups, brainstorm, discussions, study excursions, games, project, and research. Before work were formulated tasks and explained the aims of performing the tasks, at the end of the classes were discussed the obtained results. Students set forth different theories, discussed denied, argued, mentioned examples; the comparison of different opinion promoted the acquisition of knowledge, formed cooperation skills, prompted creativity.

Picture 3. The comparison of student interest about *Olympic education* before and after the acquisition of the course (%)

Comparing the results of student survey before and after the acquisition of the study course, can be concluded that before the experiment students evaluated their interest as medium and even low. Integrating innovative methods in study process, the students increased their interest about the methods of its acquisition.

Table 3

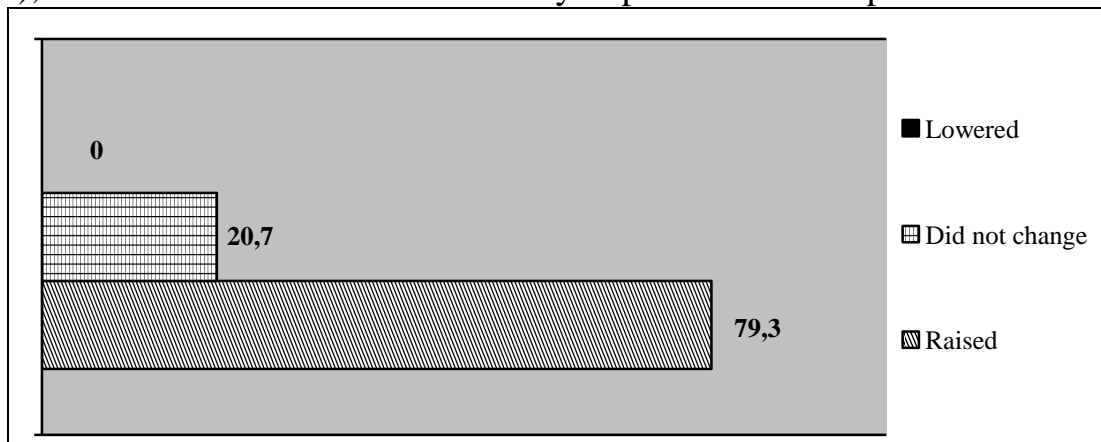
The evaluation of the methods of the acquisition of the study course of *Olympic education*

Question	Attitude to group work		
	Positive	Neutral	Negative
I like working in group	112	56	-
I can solve the tasks, being solved in group, also independently	70	77	21
Working in a group, I obtain new knowledge	128	40	-
In a group I actively discuss the solution of the task	76	80	12
I listen attentively to the opinion of group mates	99	69	-
Working in a group, I am passive	83	82	3

Working in a group, I eagerly take up the role of the leader	84	79	5
I cannot follow group work, I simply wait when the group finishes work	7	66	95
Working in a group, I do not have time for questions and answers	10	59	99
Group work improves my knowledge and skills	148	20	-
I like performing tasks and projects independently	76	60	32
I eagerly participate in discussions	135	31	2
I like engaging in role play	101	66	1
Total (%)	54 %	34.5 %	11.5 %

Student evaluation about methods used in the course (Table 3) give evidence that the majority of students prefer role plays, discussions, group work, but only part of the surveyed students actively participate in discussing the task put forward.

Evaluating the results of the research, we conclude that in accordance with the results of the evaluating experiment after the realization of the study Program (Picture 4), 79.3 % of students have essentially improved their cooperation skills.

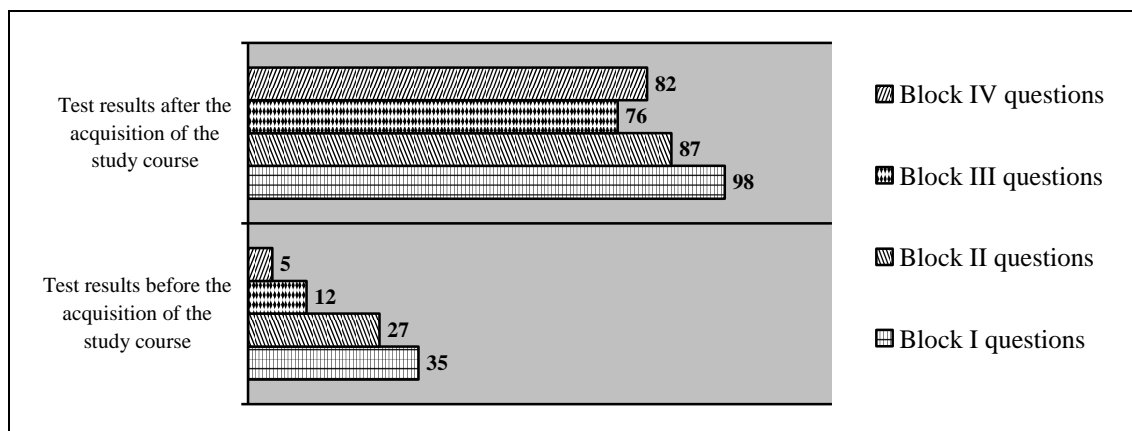
Picture 4. The evaluation of student cooperation skills after the evaluating experiment (%)

The results of the research give evidence that the application of versatile methods promotes many-sidedness of the study process, student social activity and the formation of creative personalities.

The majority of students have enrolled LSPA straight after the acquisition of secondary education, thus comparatively recently passed test in Sports, in which are included the questions about Olympic movement. The students their knowledge about Olympic movement before the acquisition of the study course of Olympic education evaluate as medium. As high their knowledge evaluated 15.1% of the surveyed students. In the repeated survey all students answered that the amount of their knowledge about Olympic movement has widened. This fact is testified also in the repeated test. The dynamics of knowledge acquisition, comparing test results

before and after the acquisition of the study course, has considerably increased (Picture 5).

Evaluating the results of the test, we see that before the experiment the number of correct answers is small. More correct answers have been given to the questions of Block I, containing factual knowledge. To answer the questions of Block IV, the students need to perform analysis and synthesis, and the percentage of correct answers to the questions is only 5%.

Picture 5. The results of the test of knowledge before and after the acquisition of the study course of *Olympic education* (%)

From the abovementioned data and the results of repeated test we conclude: student knowledge in the study course of *Olympic education* has essentially increased, it has been promoted by the use of innovative methods.

Taking as the foundation the results of the assessment of student knowledge, skills and competences, we if in the study process, acquiring and improving knowledge and skills, are used innovative methods, then motivation to acquire knowledge and apply them in practical pedagogic work forms more successfully.

CONCLUSIONS

1. Evaluating the experience of implementation of the study course „Olympic education” in Latvia and other countries of the world can be concluded the following:

- The contents of the Programs for the study course „Olympic education”, available in the world, is formed, during the preparation for particular Olympic Games. The target audience is children and youngsters, it is directed at promoting cognitive processes and the formation of such characteristics of the personality as purposefulness, courage, helpfulness and awareness of citizenship;

- Latvian Academy of Sport Education, where are educated Sports specialists, and this is the only higher education institution, which realizes the program of Olympic education in the study course of sports, cooperating with Latvian Olympic Committee, thus making a step forward from the level of cognition to practical realization of the Program;
- The target audience of the Program of Olympic education are all stages of education, existing in Latvia;
- The results of Pilot investigation. Carried out in LSPA in the framework of the study course of *Olympic education* give evidence that by using interactive methods :
 - is promoted the formation and development of student cognition process;
 - are improved student cooperation skills;
 - raises motivation and interest;
 - is promoted the approach of active lifestyle to developing awareness about historical situations and the solving problems
- The themes, connected with Olympic education, in the subjects of comprehensive school, are not fully integrated, at present only 39.9% of the surveyed teachers in their subjects include themes about Olympic movement. The results obtained in teacher surveys give evidence about the necessity to form the examples of acquisition of the contents of Olympic education, which could be used in different study subjects in basic education: in Health care, in Ethics, in Economics, in Latvian literature, in World Geography and World History, and in Sports.

2. Taking as the foundation the results of Pilot investigation, was formed the model of Olympic education for the students of Sports higher education institutions, for the improvement of future Sports pedagogue professional competence. In the contents of the study course of Olympic education are included most essential issues from the Programs of Olympic education, realized in other states, but in content realization are used interactive methods. The model of Olympic education for the improvement of future Sports pedagogue professional competence was worked out, taking into account experience, the analysis of literature sources, survey, the results of stating experiment and empirical experience. The model of Olympic education comprises the notions of the contents of Olympic education, motivation for its acquisition, skill development in the course, mutual cooperation and connection between lecturer and student, promoting the development of competence, necessary for Sports pedagogue.

The contents and model of *Olympic education* for the improvement of future Sports pedagogue professional competence was acknowledged by experts: prof. V.

Rodichenko, Russia and A. Erta, LOC Manager of Olympic education and Information programs, presidents, directors and participants of national Olympic Academies at international Olympic Session, in May, 2007 in Olympia, Greece.

3. Worked out content of the study course of *Olympic education* and the model of innovative methods has positively influenced the following components of the development of personality:

- interest (increased per 74.9%);
- readiness to apply innovative methods (increased per 54 %);
- cooperation skills (increased per 79.3 %).

The dynamics of the acquisition of the Olympic education after the implementation of the model of innovative Olympic education model for the improvement of future Sports pedagogue professional competence has increased: In block I: per 63 %;

In block II: per 60%;

In block III: per 64%;

In block IV: per 77%.

The highest indices of dynamics are in block IV; this fact can be explained with initial data and the necessity to include in the answers of this block analysis, synthesis, and experience from practical activity.

Realizing the designed model for the improvement of professional competence in the framework of the study course of *Olympic education* and determining the efficiency of its implementation, has improved the competence necessary for Sports pedagogues, which

- secures effective study process;
- promotes the awareness about the norms of moral and ethics, develops human system of values;
- promotes the development of wholesome personality and readiness for real life activity ;
- promotes the formation of the concept about positive mutual relations among people;
- helps pedagogues to choose most effective strategy of action in problematic situations;
- promotes pedagogue cooperation with colleagues and students;
- promotes pedagogue self-development and success at work.

The approbation of the results of the research

The thesis have been discussed with international experts in from April 23rd to April 25th, 2009, at 2nd Baltic States Sport science conference in Vilnius (Lithuania), where in the consultation of work group participated prof. P. Karoblis (Vilnius Pedagogical University, Lithuania), prof. M. Bulatova (Kiev Institute of Physical Culture, Olympic Academy of Ukraine, Ukraine) and prof. U. Gravitis (Latvian Academy of Sport Education), and in which was discussed the chosen way of investigation, suitability of chosen methods of research, processing methods of the obtained data, validity and reliability of the obtained results.

Presentations at international conferences

1. „Role of Olympic education at school.” Scientific Conference - Sport training in interdisciplinary scientific researches. Chestohowa, Poland, 2004
2. „The Model of the Olympic Education In Latvia”. Seminar” Education Through Sport”, Puhajarve (Otepe), Estonia, 2004
3. "The need for Olympic education students. International conference "Innovation processes in physical education: experience, problems and prospects." Minsk, Belarus, 2005
4. „LASE students and graduates starts Olympic team from the 1992nd - 2004 ". SELL Games Conference "Student, sports, education". Riga, LASE, 2005
5. "Forms of implementing the Olympic theme in the educational process of a specialized high school sports". IX International Scientific Congress "Olympic sport and sport for all".- IX International scientific congress "Modern Olympic and Paralympic Sport and Sport for All". Kiev, Ukraine, 2005
6. „Olympic education in schools of general education program”. ATEE SPRING UNIVERSITY- Teacher of 21st century : Quality Education for Quality Teaching. Riga, LU, 2006
7. "Interactive Methods in the history of sports and Olympic education (LASE students)" 4. International scientific conference "Pedagogy: Theory and Practice". Liepaja, 2006
8. "Application of an integrated program Olympic education in school.”5th International Scientific Conference „Teacher` Training in 21 st Century : Changes and Perspectives” Lietuva, Siauliai, 2006
9. “Theme of the Olympic in primary school”. First Baltic conference of young scientists in exercise and sport sciences. Tartu, Estonia, 2008
10. "Olympic education in secondary school". XII International scientific congress „Modern Olympic and Paralympic Sport and Sport for All”. Moscow, Rusia,2008
11. „Interactive methods of academic course "Olympic education" in college sports." XII International scientific congress „Modern Olympic and Paralympic Sport and Sport for All”. Moscow, Rusia, 2008

12. "Professional competence-building course of study" Olympic Education ". LASE International Scientific Conference. Riga, LASE, 2009
13. „Theoretical substantiation of the study course Olympic Education, the influence of the study course on the development process of a creative individuality.” 2th Baltic Sport science conference, Vilnius, Lithuania, 2009.
14. „Activities of the Latvian Olympic Academy in the field of Olympic education”. ”Historical experiences and current trends in Olympic education”. Tartu, Estonia, 2009
15. "Conceptual approaches to the Olympic education learning university" RTU 50th International Scientific Conference. Section, "Humanities and social sciences." Riga, RTU, 2009

Presentations at conferences

1. „ Olympic education at school”, LSPA Scientific Conference "Sports Science and education at the turn of the centuries ", Riga, LSPA, 2004
2. The explanation of the term "Olympic Games" LSPA academic conference "Europe and Latvia: one language in Sports", Riga, LSPA, 2005
3. „The results of LSPA students and graduates taking part in Olympic games in Olympic team from 1992 to 2004”, SELL Games Conference „ Student, Sports, Education”, Riga, LSPA, 2005
4. „Interactive methods in the acquisition of Sports history and Olympic Education (for LSPA students)”, Riga, LSPA, 2006
5. „The contents of The Program of the study course “Olympic Education” for the students of sports higher education institutions”, LSPA Scientific Conference, Riga, LSPA, 2007
6. „Theoretical justification of the study course Olympic Education”, 5th International Scientific Conference „Pedagogy: theory and practice”, Liepaja, 2007
7. „Correlative relationships between student (Grade 6) physical development, and functional and physical preparedness”, LSPA Scientific Conference, Riga, LSPA, 2008
8. „Didactic approaches to the implementation of study courses at higher education institutions”, Liepaja University, Sports Department Scientifically-methodological conference „Topicalities of Sports education”, Liepaja, 2009

Results of the research published in reviewed scientific papers

1. Gulbe A. Role of Olympic education at school. (Scientific Conference " Sport training in interdisciplinary scientific researches"; October 21-21,2004): Directions of development of scientific research in sport training.-Poland: Chestohowa, Faculty of management technical univesity of Chestochowa, 2004.- c.77-82

2. Jansone R., Immere I., Gulbe A. LSPA studentu un absolventu starti Latvijas Olimpiskās komandas sastāvā no 1992. līdz 2004.gadam: XXI SELL studentu spēļu zinātniskās konferences „Students, sports, izglītība” Rīga 2005.g.19.maijā materiāli–Rīga, LASS, LSPA, 2005.-12-21 lpp.
3. Янсоне Р., Гулбе А. Формы внедрения олимпийской тематики в учебный процесс специализированного спортивного вуза: IX международный научный конгресс.- Киев, 2005 -36 с.
4. Gulbe A. Olympic education in the Program of comprehensive schools, ATEE SPRING UNIVERSITY “Teacher of 21st century: Quality Education for Quality Teaching”, Riga, 2006, pp. 1060-1066.
5. Jansone R., Gulbe A., Interactive methods in the acquisition of Sports history and Olympic Education (for LSPA students), Liepaja, 2006, pp. 58-62.
6. Gulbe A. Theoretical justification of the study course Olympic Education, Liepaja, 2007, 150 -156. pp.
7. Gulbe A. Theme of the Olympic in primary school.-ACTA Kinesiologiae Universitatis Tartuensis. Volume 13. ”. Abstracts of the First Baltic conference in exercise and sport sciences and the First Baltic conference of young scientists in exercise and sport sciences Tartu, Estonia, 2008.- 34-35 p.
8. Gulbe A. The influence of the study course “Olympic Education” on the process of formation of Sports pedagogue professional competence”, Riga, LASE, 2009, 83-91.pp.
9. Gulbe A. Conceptual approach to the acquisition of Olympic Education at higher education institution, RTU 50th International Scientific Conference, Riga, RTU, 2009 (submitted for publication).

Publications

1. Gulbe A. Role of Olympic education at school.-12th International Seminar on Olympic Studies for Postgraduate students 10/6-10/7/2004.-International Olympic Academy.-Ancient Olympia, Greece,2004.- 417- 426 p.
2. Gulbe A., Slapjums U. Tematiskais plāns olimpiskajā izglītībā mācību priekšmetā „Ētika”(7. klase).- Latvijas Olimpiskās akadēmijas biļetens Nr.7, LOA.2008.-28.-33.lpp.
3. Immere I., Fernāte A., Gulbe A. Rīgas vispārizglītojošo skolu 6. klases skolēnu fiziskās sagatavotības, attīstības un funkcionālie rādītāji.- Rīga, LSPA, 2009.-46.-55.lpp.

Books

Jansone R., Gulbe A., Materials about Olympic Education (in Latvian), Study aid, Riga, LASE, 2006, 206 pg.

Methodical materials

1. Gulbe A. The role of Pierre de Coubertin in Olympic movement, Riga, LASE, 2005, 12 pg.

2. Gulbe A. Paralympic movement in Latvia and abroad, Riga, LASE, 2007, 15 pg.
3. Gulbe A. The characterization of the programs of Olympic Education in different states, Riga, LASE, 2009, 18 pg.
4. Gulbe A. Olympic Education in Latvia, Riga, LASE, 2009, 21 pg.

Acknowledgements

I express my greatest gratitude to the supervisor of my Thesis, Dr.paed. Rasma Jansone, the professor of Latvian Academy of Sport Education, and consultant Assistant professor Dr. Paed. Andra Fernate for support, understanding and advice in the layout of the Thesis.

I would like to thank LSPA professor Dr. habil.paed. Leonards Zukovs for encouragement and purposeful discussions. Special thanks to Professor Dr.paed. Uldis Gravitis of understanding and reflecting of the scientific insights.

CURRICULUM VITAE

Name, surname: Antra Gulbe

Date of birth: 20/02/68

Address: 333 Brivibas street, Riga, LV – 1006

Contact phone: +(371) 29878948

E-mail: antragulbe@inbox.lv

Academic distinctions, academic degrees: lecturer, Master of Pedagogy Sciences, subdepartment – Sport Pedagogy

Education:

2003 – 2007 Latvian Academy of Sport Education , PhD studies

1994 – 1996 Latvian Academy of Sport Education , MPaed in Sports Science

1987 – 1992 Latvian Academy of Sport Education, sports teacher

Work experience:

since 2009 Project leader, Project management centre, Latvian Academy of Sport Education

since 2006 Project leader, Latvian Olympic Academy

since 2005 Lecturer , the Department of Sports Theory, Latvian Academy of Sport Education

2002 - 2005 Assistant, the Department of Sports Theory, Latvian Academy of Sport Education

1986 - 2009 Librarian, Library, Latvian Academy of Sport Education

Additional education (courses, seminars), study visits :

- Courses organized by Institute of Pedagogy and Psychology of The University of Latvia " Didactics of higher education institutions: contemporary theory and practice" 160 hrs, Riga, 2003
- 12th International seminar for post-Diploma students in Olympia, Greece, 10.06.-10.07.2004
- Pan-hellenic Congress „Organization and management of the Olympic games” Sparta, Greece, 25-27.07.2004
- International conference "Education through sport". Otepe, Estonia, 02-05.12.2004
- Seminar of Olympic Academies of Baltic states „Perspectives in Baltic cooperation in developing the Olympic education”. Tartu, Estonia, 25.05.2005
- 9th International seminar for the leaders of National Olympic Academies, Olympia, Greece, 01.-08.06.2007
- Seminar „The unity of Baltic states in Olympic Education”, Seminar of National Olympic Academies of Baltic states, Riga, 28.04.2007
- Courses „Модель формирования индивидуальной учебной деятельности” 40 hrs, 25-29.08.2008
- Conference devoted to the 20th anniversary of Lithuania Olympic Academy, Vilnius, Lithuania, 20.11.2009.
- 14th International conference on creativity „Creativity in the life span of individuality” Riga, 06-07.11.2009
- Seminar „ Basics of Sport science”, 8 hrs, Tartu, Estonia, 03.12.2009
- 1st Forum of Latvian Young scientists, Riga, LU, 04.12.2009
- Courses for professional improvement „Qualitative research in Sports science” 20 hrs, Riga, LSPA, 12.2009-01.2010.

Pedagogical work, courses taught:

- Sports history (0.5 KP)
- Olympic Education (0.5 KP)
- Pedagogic thought in Latvia (0.5 KP)
- Base practice (6 KP)
- Qualification practice (8 KP)

Additional information about professional activity:

- since 1996 LASE Enrollment Commission
- since 2000 LASE Entrance exams Commission
- since 2000 Baltic association of the Historians of Pedagogy

Language skills: Russian, English

04.03.2010